

LETO XXII. Stev. 265

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 3. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 (ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

USPEH NAŠE POBUDE V OZN

OZN JE PRIPOMOGLA da se je spet utrdilo upanje v mir

Naša dežela je zainteresirana na stabilnosti miru in izgradnji socializma na Madžarskem — Stiki z ZDA

Beograd, 9. nov. (Tanjug). Na današnjem sestanku z novinarji so zastavili predstavniki državne sekretariata za zunanje zadeve Branku Draškoviću več vprašanj o dogodkih v zvezi z napadom na Egipt in s položajem na Madžarskem. Na vprašanje, kako jugoslovanska vlada presoja doseganje delo Generalne skupščine, sklicane na pobudo Jugoslavije, je Drašković odgovoril:

»Menim, da je zdaj jasno, da je odigrala OZN v ustavitvi agresije na Bliznjem vzhodu velikansko vlogo in da je pripomogla, da se je v teh težavnih časih rdilo upanje sveta, da je skupno akcijo miroljubnih dežel oč rešiti svetovni mir.

Menimo, da je naloga OZN v vseh vlad, da tudi v prihodnje odločno ukrepajo za dokončno pomirjenje, kar pomeni tudi neogibni umik oboroženih agresorjev sil s tega področja.

Se enkrat je prišla te dni do eljave politika, za katero se vzema več vlad in vsi ljudje, se dejansko bore za mir, da moč samo z mirnimi sredstvi, pogajanj, s spoštovanjem neodotakljivosti, neodvisnosti in suverenosti zagotoviti konstruktivno obravnavanje perečih vprašanj in privedi svet v stanje pametnega medsebojnega sodelovanja in medsebojnega razumevanja. Na vprašanje, zakaj je jugoslovanska delegacija v Varnostnem svetu glasovala za to, da sovetjski predlog o ustavitvi agresije v Egiptu vključijo v dnevni red Varnostnega sveta, je Drašković izjavil: »Znano je, da je prišlo do takšnega glasovanja Jugoslavije, ko so anglo-francoski in izraelski agresorji nastopili proti uveljavljanju sklepov OZN. Zato je bilo nujno potrebno poiskati učinkovitejšie ukrepe, da bi agresorji prisilili k spoštovanju OZN docela neodvisno od tega, o čem gnev predlogu se glasuje.«

Na vprašanje, ali je napad Velike Britanije, Francije in Izraela vplival na stike Jugoslavije s temi deželami, je Draško-

vič odgovoril, da »goji jugoslovanska vlada mnogo upanja, da se bodo vlade Velike Britanije, Francije in Izraela v celoti ravnale po sklepih OZN«. V ostalem je nadaljeval, »jugoslovanska vlada v skladu s svojo znano politiko nikakor noče zrahljati svojih stikov s temi deželami.« Potem je obvestil novinarje, da je jugoslovanska vlada izrazila pripravljenost, da dá OZN na razpolago kontingent svoje vojske za mednarodne varnostne sile v Egiptu, in sicer s privolitvijo egiptovske vlade in s pogojem, da vse sile agresorjev umaknejo.

Na vprašanje, kako presoja jugoslovanska vlada sedanji položaj na Madžarskem, je Drašković odgovoril: »Jugoslavija je kot sosedna država LR Madžarske in kot socialistična država zainteresirana na stabilnosti miru v tem delu sveta in na napredku socialistične Madžarske. V skladu s tem Jugoslavija tudi presoja stanje na Madžarskem. Komentar zunanje-političnega urednika »Tanjuga« z dne 4. novembra ustreza stališču jugoslovanske vlade.«

Na neko drugo vprašanje je Drašković odgovoril, da bi doživela politika aktivne koeksistence polom, če bi se države usmerile na vojno. »Prav zadnji dogodki,« je rekel, »kažejo, da je to edina politika, ki lahko zagotovi mir.«

Ko je komentiral ponovno izvolitev predsednika Eisenhowerja za predsednika ZDA, je Drašković izjavil, da to potrjuje njegovo priljubljenost med ameriškim ljudstvom. »Upamo,« je poudaril, »da se bodo stiki med Jugoslavijo in ZDA nadaljevali na prijateljski podlagi in v smislu obojestranskega koristnega sodelovanja.«

Na vprašanje nekega tujega novinarja, ali po mnenju jugoslovanske vlade po dogodkih na Madžarskem še velja sovjetska deklaracija o pravici narodov, da sami odločajo o svojem notranjem sistemu, je Drašković odgovoril: »V omenjeni deklaraciji

pojasnjena načela vsekakor lahko pripomorejo k poglobitvi stikov med socialističnimi deželami.« V odgovorih na nadaljnja vprašanja je Drašković izjavil, da Jugoslavija niti pred dogodki na Madžarskem, niti pozneje ni sprejela nobenega svojega načela.

Dopisnik agencije »France Presse« je vprašal, ali so resnične vesti, da je prišlo do koncentracije jugoslovanskih čet na madžarski meji. V zvezi s to vestjo kakor tudi v zvezi s pisanjem italijanskih in drugih zahodnih časnikov, da je prišlo tudi do premikov jugoslovanskih čet proti italijanski meji, je Drašković odgovoril:

»Novih enot nismo poslali na proti Madžarski, ne proti italijanski meji.«

Na vprašanje, kaj lahko pove o obisku jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Mičunoviča pri N. S. Hruščevu, je Drašković odgovoril, da je normalno, da veleposlanik Mičunović po po-

svetovanju s svojo vlado obišče državniške dežele, v kateri je akreditiran.

Na vprašanje, ali lahko zanika vesti, da so bili nekateri madžarski begunci, ki so zadnje dni prbežali v Jugoslavijo, poslani nazaj na Madžarsko, je Drašković odgovoril: »Poročilo, dano z uradne jugoslovanske strani o tem, docela nasprotuje takšni domnevi.«

kontrola nad prenehanjem sovražnosti je vzbudila v Kairu veliko zadovoljstvo, čeprav si tu nihče ne dela utvar. Ves Egipt se je pravzaprav spremenil v veliko vojno taborišče. To sem lahko videl po prvih

(Od našega posebnega dopisnika) Kairo, 9. nov. Vojne operacije se še nadaljujejo, toda Egiptani upajo, da se bodo sovražniki vendarle ravnali po naredbi o prenehanju sovražnosti. Burnova izjava o prihodu opazovalcev za

V Beogradu se mudijo delegati Svetovne zveze bivših borcev, ki so prišli na bližnji kongres Zveze vojaških vojn invalidov. Na zemunskem letališču jih je sprejel general Milojević

Patriotizem Egipčanov je zaustavil napadalce

Ves arabski svet občuduje egiptovsko herojstvo

kontrola nad prenehanjem sovražnosti je vzbudila v Kairu veliko zadovoljstvo, čeprav si tu nihče ne dela utvar.

Ves Egipt se je pravzaprav spremenil v veliko vojno taborišče. To sem lahko videl po prvih

kilometrih na egiptovskem ozemlju. Povsod vidiš enake prizore in opazovalci trdijo, da takšne enotnosti vsega naroda in njegove velike bojne pripravljenosti Egipt v svoji sodobni zgodovini še ni videl.

V Kairu in Aleksandriji se razvija življenje brez večjega zastoja, vse službe odlično funkcionirajo in čeprav je država zapletena v pravo vojno, človek ne dobi vtisa, da se je v življenju glavnega mesta karkoli bistveno spremenilo.

Arabce poznam že dolgo in po pravici lahko trdim, da še nikoli kot narod niso bili tako zavestni in prebujeni. Pot od Tripolisa do Kaira, dolgo 2500 km, sem prevozil v 50 urah, kar se mi je posrečilo samo zato, ker sem Jugoslovan in ker sem hotel, da bi čimprej prispeval v Kairo, ki je zdaj ideal Arabcev od Casablance do Bahreina.

Vsa Severna Afrika govori o junaški vojni egiptovskih bratov, Beduini v Veliki Sirti imajo Naserjevo sliko s Titom in težko je opisati, kako so me sprejeli v soterih v puščavi, kamor me je privedla nujna sila v iskanju novega vozila, ker se je bil avto, s katerim sem potoval, pokvaril. Vsi poznajo Tita in njegovo prijateljstvo z Afriko. Arabška Severna Afrika še ni poznala takšne bratske solidarnosti in enotnosti.

Na vprašanje, ali bo Egipt vzdržal, se odgovor glasi: Se pred tremi leti nihče ne bi mogel organizirati takšnega odpora, ki je presentil svet, najbolj pa najbrž tiste, ki so menili, da poznajo Arabce in da jim znajo vladati. Egipt se bori proti trem napadalcem že trinajst dni in bojna sposobnost njegove vojske in ljudstva še ni prišla do polnega izraza. Prav ti dnevi junaškega odpora egiptovskega naroda so presilili Egipčane in vse Arabce z globokim samozaupanjem in vero v sposobnost, da ubranijo svojo neodvisnost.

Zdravko Pečar

Naser o napadu na Egipt

Kairo, 9. nov. — Kairski radio poroča, da je predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser danes na množičnem zborovanju v Kairu obtožil Veliko Britanijo in Francijo, da sta se z Izraelom dogovorili o napadu na Egipt. Predsednik Naser je govoril o celotnem poteku bojev. Egipt ne bo dovolil, da bi usposobil prekop, dokler bo na egiptovskem ozemlju en sam sovražnik vojak, je končal Naser svoj govor.

Britansko-francosko poročilo o položaju v Egiptu

Nikozija, 9. nov. (Reuter) Glavni štab britansko-francoskih oboroženih sil je nocoj objavil poročilo o bojih v Egiptu, v katerem je rečeno, da je bilo v Port Saidu ubitih ali ranjenih 100 civilistov, »ker je imel del civilnega prebivalstva orožje in se je udeležil uličnih bojev«. Na koncu pravi poročilo, da je letalstvo napadalo »izključno« vojne objekte, protiletalsko obrambo in obrambno gnezda.

Položaj na Madžarskem v razpravi pred Združenimi narodi

Generalna skupščina je sklenila, da se morajo sovjetske čete umakniti iz Madžarske, nadalje zahteva od Madžarske in Sovjetske zveze, naj dovolita pošiljanje zdravil in hrane na Madžarsko ter nalaga generalnemu sekretarju, naj pouči vprašanje pomoči beguncem

New York, 9. nov. (AFP). Včeraj je Generalna skupščina OZN razpravljala o položaju na Madžarskem. Madžarski delegat Szabo je protestiral, ker so sprejeli to vprašanje na dnevni red. Položaj na Madžarski je njena notranja zadeva, poziv Nagyeve vlade pa je bil nezakonit. V Budimpešti in v vsej državi sta razena tega spet zavladala red in mir. Predsednik Generalne skupščine Ortega je protest zavrnil.

V razpravi, ki se je nato začela, je govoril jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej. Rekel je, da se Jugoslavija zelo zanima za dogodke na Madžarskem, pa tudi sploh za dogajanja v Vzhodni Evropi, zlasti za prizadevanja, da bi med vzhodnimi deželami uveljavili odnose na podlagi neodvisnosti, suverenosti, enakopravnosti in prijateljskega sodelovanja. Vzhodnoevropske dežele utrjujejo demokracijo na družbenih temeljih, ki so sad velikanskih in tudi nespremenljivih sprememb po drugi svetovni vojni. Kjer so skušali tak razvoj zavirati ali celo usmeriti nazaj, so nastali spopadi in neredi, kot se je zgodilo prav na Madžarskem. Upravičena prizadevanja madžarskega ljudstva,

da bi doseglo višjo stopnjo demokracije in neodvisnosti, niso našla razumevanja. Ze zdavnaj zamujene spremembe so že nadalje odlagali. Napetost je stalno rasla, pojavili so se zmeda in anarhija ne samo proti dejanskim krivicam, marveč tudi proti neštetim nedolžnim ljudem. Vmešavanje od zunaj je še poslabšalo položaj. Nastal je razcep v Nagyevi vladi in nastopila je nova vlada, ki je postavila program, ki je v skladu z osnovnimi težnjami madžarskega ljudstva. Nihče več ne more omalovaževati teh teženj, ker so nedvomno edina mogoča osnova za normalni politični razvoj na Madžarskem. »Ni nobenega dvoma o tem,« je dejal dr. Jože Brilej, »kakšno je stališče moje vlade glede spoštovanja suverenih pravic naroda. Upam, da se bo

vprašanje sovjetskih čet na Madžarskem uredilo sporazumno v duhu deklaracije sovjetske vlade z dne 30. oktobra letos. Vse, kar želimo, je, da je madžarsko ljudstvo svobodno in neodvisno ter da napreduje po poti demokracije in družbenega napredka v skladu z najboljšimi koristmi madžarske države. Upamo, da bodo kmalu ustvarjeni pogoji, ki bodo to omogočili. Madžarsko ljudstvo je sposobno, da samo uredi svoj položaj.«

Italijanski delegat je predlagal resolucijo, ki med drugim znova poziva sovjetsko vlado, naj brez odlašanja umakne svoje čete iz Madžarske. Krišna Menon je izrazil upanje, da bodo sovjetske čete zapustile Madžarsko in da bo SZ sprejela predlog o opazovalcih OZN na Madžarskem.

Današnja seja

New York, 9. nov. (Reuter). Generalna skupščina OZN je danes popoldne nadaljevala razpravo o položaju na Madžarskem. Ameriški delegat Cabot Lodge je predlagal resolucijo, ki zahteva,

naj takoj prenehajo akcije sovjetskih čet na Madžarskem, ker da pomenijo »kršitev veljavnih načel mednarodne zakonitosti, pravice in morale.« Madžarske oblasti naj olajšajo, Sovjetska zveza pa naj ne ovira pošiljanja živeža in zdravil Madžarski. Ameriška resolucija tudi predlaga, naj OZN začne akcijo za pomoč madžarskim beguncem. Lodge je rekel, naj bi na Madžarsko poslali opazovalce OZN. Ameriško resolucijo je podprl Pakistan.

Sovjetski delegat Kuznjecov je znova poudaril, da je razpravljajanje Generalne skupščine o tem vprašanju vmešavanje v notranje zadeve suverene dežele. To kar se tu dogaja, v zgodovini OZN nima primere. Nekateri krogi ZDA, Velike Britanije in Francije se niso nikoli odrekli svojim načrtom, da bi na Madžarskem obnovili bivši fevdalni kapitalistični režim. Organizacije zunaj Madžarske so kovale načrte, kako bi vrgle sedanjo vlado. Protijudsko gibanje na Madžarskem pa je doživelo popoln neuspeh. Kuznjecov je obtožil Veliko Britanijo in Francijo, da si z ameriško odobritvijo prizadevata odvrniti pozornost sveta od njune agresije v Egiptu. Nastopil je proti ameriški resoluciji ter dejal, da je bivanje sovjetskih čet na Madžarskem izključno stvar sovjetske in madžarske vlade.

Delegati Južne Afrike, Kube, Filipinov, Francije in Avstralije so podprli ameriško resolucijo.

Za pomoč beguncem

V nadaljevanju zasedanja Generalne skupščine je avstrijski delegat Franc Matsch predložil resolucijo, na podlagi katere naj bi Združeni narodi takoj nudili madžarskim beguncem pomoč v življenju, obutvi in sanitetnem materialu.

Proti sprejemu italijanske in ameriške resolucije sta govorila češkoslovaški in poljski predstavniki, medtem ko sta se Indonezija in Indija izrekli proti italijanski resoluciji, z nekaterimi spremembami pa bi podprli ameriško resolucijo. Tudi ceylonski delegat je govoril proti italijanski resoluciji.

Jugoslovanski delegat dr. Brilej je rekel, da bo podprl ameriško resolucijo, če bodo sprejeti tudi predloženi amandmaji. Kar se tiče italijanske resolucije, je izrazil mnenje, da ne bi prispevala k odstranitvi težkoč na Madžarskem, temveč bi utegnla še poslabšati položaj.

Kubanski in ameriški delegat sta govorila v prilog sprejetja predlaganih resolucij, pri čemer je Lodge izjavil, da Združeni na-

v prihodnjem letu iz sredstev republiškega proračuna ne morejo povečati. Uprava za ceste naj tako izdela perspektivni plan modernizacije cestnega omrežja v Sloveniji — le-ta naj bo tudi izhodišče za plan za prihodnje leto — pri čemer naj upošteva, da se vse novogradnje cest do nadaljnega prekinajo — tako tudi ceste Ljubljana—Zagreb in koprške ceste — in naj bo sedaj prva etapa tega plana modernizacija obstoječega cestnega omrežja z asfaltiranjem, oziroma s takojimovano protiprašno akcijo, in to v takšnem vrstnem redu, ki bo upoštevalo prometno obremenjenost cest, njihovo pomembnost v gospodarskem, turističnem in drugem oziru ter potrebo povezave industrijskih in okrajnih središč.

Izvršni svet je še razpravljal o predlogu nekaterih sprememb organizacije gozdarske službe v LR Sloveniji in ga sprejel s tem, da ga predloži še v razpravo skupščinskimi odborom, preden izda potrebne nove oziroma spremenjene predpise o tej službi.

Izvršni svet je na tej seji sprejel tudi uredbo o ustanovitvi upravne šole, katere naloga bo, da bo za potrebe državnih organov, zavodov in organizacij v LR Sloveniji strokovno usposabljala oziroma izpopolnjevala kadre za vse tiste službe, za katere je potrebna upravna pravna izobrazba. Solanje v tej šoli bo trajalo dve leti in le-ta bo imela rang višje šole. Predvidoma se bo v upravni šoli začel pouk v prihodnjem šolskem letu.

Seja Izvršnega sveta LRS

Izvršni svet LRS je na včerajšnji seji pod predsedstvom Borisa Kraigherja obravnaval osnutek predloga plana negospodarskih investicij za leto 1957 in v razpravi določil naslednje smernice za dokončno izdelavo predloga: sredstva za negospodarske investicije LRS v letu 1957 ne morejo biti večja od letosnjih, ki so znašala 1360 milijonov dinarjev; pri razdelitvi sredstev je treba močno upoštevati doseženo zastopavljenost osnovnega šolstva, zlasti v mestih in industrijskih središčih, na račun sorazmerno velikih sredstev, ki so bila doslej investirana za fakultete in inštitute; gospodarjenju z večjim delom sredstev negospodarskih investicij (šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo itd.) je treba prenesti na okraje in nekateri občinski ljudske odbore; pri planiranju in trošenju teh sredstev je treba uvesti maksimalno javno kontrolo, kakor tudi čimvečje varčevanje, kar se naj izraža zlasti v ceni, praktični in neluksuzni gradnji ter podobno.

Nadalje je Izvršni svet predlagal osnutek plana Uprave za ceste LRS za leto 1957 in sklenil, da se sredstva cestnega sklada

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 10. novembra

Oblačno s krajevnimi razjasnitvami. Jutranje temperature med -2 in +3, v Primorju okoli 6, najvišje dnevne temperature do 8, v Primorju do 13 stopinj C.

TISKOVNA KONFERENCA ČLANA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA SLAVKA KOMARJA

Krepitev socialističnega sektorja in povečane investicije

Kaj predvideva družbeni plan za napredek kmetijstva v prihodnjem letu

V letu 1957 naj bi naše kmetijstvo po družbenem planu doseglo ob normalnih vremenskih razmerah isto raven proizvodnje kot leta 1955. Napori bodo usmerjeni predvsem na socialistična kmetijska gospodarstva, ekonomije in zadrugne organizacije, da bodo sposobne čimveč prispevati k povečanju pridelkov, da se zagotovi prehrana, zniža primanjkljaj v hrani in doseže stabilizacija skupnega dohodka. Prihodnje leto bodo znašale bruto investicije v kmetijstvu 40 milijard ali skoro dvakrat toliko kot leta 1955, oziroma za 11,6 milijarde več kot letos. V letu 1957 bodo investicije usmerjene predvsem v mehanizacijo in melioracijo. In tudi gradnja manjših cenjenih objektov naj bi končno dobila tisto mesto, ki ga narekujejo potrebe.

O teh na kratko navedenih nalogah in problemih našega kmetijstva je na četrtkovni tiskovni konferenci v Beogradu obširno govoril član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar, ki je odgovarjal na vprašanje novinarjev. Kot že rečeno, kmetijska proizvodnja naj bi bila prihodnje leto približno ista kot 1955, močan skok pa predvideva družbeni plan v bruto investicijah. Medtem ko so znašale l. 1955 23,6 milijarde, letos 28,4 milijarde, bo prihodnje leto vloženo v kmetijstvo 40 milijard bruto investicij. Največji del, več kot 12 milijard, je namenjen za mehanizacijo, za melioracije pa 11,3 milijarde ali za 3,4 milijarde več kot leta 1956. Predvsem bodo financirali že začeta dela, gradnjo prekopa Donava-Tisa-Donava itd.

Tovariš Komar je posebej opozoril, da mora leto 1957 pomeniti za naše kmetijstvo leto pospešenih gradenj manjših gospodarskih predelovalnih objektov, skladišč, sušilnic, zbiralnic za mleko itd. Več sredstev naj bi vlagali tudi v gradnjo hlevov, šup za mehanizacijo in v remontne delavnice, skratka v manjše, kmetijstvu neogibno potrebne, a hkrati cenene gradnje. V prihodnjem letu bodo tu večje možnosti za nakup plemenske živine. Spričo velike škode, ki jo je napravila pretekla zima na sadnem drevju, uničila je okrog 30 % vseh sadnih dreves, predvsem oljke, orehe, breskve, marelice, bo treba več vlagati v sadne nasade, vendar izključno v sodobne plantažne nasade. V prihodnjem letu bodo odprli tudi investicije za ureditev pregonskih pašnikov in povečali uvoz reprodukcijskega materiala. Računajo, da bodo dobili kmetovalci 800.000 ton domačih in uvoženih umetnih gnojil. Letos so jih potrebovali okrog 600.000 ton. Regresi bodo ostali isti kot letos oziroma povečali se bodo za nekaj milijard, pač v skladu s povečanim uvajanjem mehanizacije in potrebo umetnih gnojil.

Zagotoviti prehrano, znižati primanjkljaj hrane, pospešeno predelovati kmetijske pridelke in stabilizirati skupni dohodek je osnoven smoter perspektivnega plana v kmetijstvu, ki je o njem tovariš Komar obširno govoril in

hkrati poudaril, da je treba napredek v kmetijstvu pospešiti, da bo predvideni smoter čimprej dosežen. Perspektivni plan predvideva močno krepitev in pomoč socialističnemu sektorju, da bo le-ta lahko učinkovito pomagal individualnim kmetovalcem. Družbena sredstva naj bi v bodoče vlagali in skoncentrirali na področja, kjer je zajamčen čimprejšnji in čimvečji uspeh in tudi mehanizacije naj ne bi nesmotrno raztresli, temveč z njo kompletirali strojne postaje.

Vprašanje, zakaj kmetijstvo počasi troši razpoložljiva investicijska sredstva, je tovariš Komar obrazložil z znanimi razlogi, med drugim nepravčasna priprava dokumentacije s strani investitorjev, pogosto spreminjanje programov itd., medtem ko je melioracije letos zavrl visok vodostaj in dolgo deževje. Vendar ni ostalo neizkoriščenih toliko investicij, kot je bil videz še v septembru in oktobru. V kmetijstvu vložena sredstva dajejo po besedah tovariša Komarja zelo različne uspehe, ki so odvisni od več čimteljev. Zelo bistveno je, da uvedejo posvetila novo organizacijo dela in utrdijo sistem nagrajevanja. Pa še eno: če posvetila ne bodo dograjena, ne bodo dosegala pričakovanih in možnih uspehov.

Na konferenci je bilo govora tudi o problematiki nabave rezervnih delov za kmetijske stro-

PROBLEMATIKA TRANZITNEGA PROMETA

Razbremenitev reške luke od domačega uvoza in izvoza

Split, 9. nov. (Tanjug). — V splitski Trgovinski zbornici so pripravili predlog o izenačenju železniških tarif na progah Novska-Reka, Novska-Sibenik in Novska-Split. Predlog so poslali v podrobnejšo proučitev pristojnim organom, Zveznemu in republičkim svetom ter Zvezni prometni zbornici. Cilj izenačenja tarif na železniških progah od Novske proti Reki, Sibeniku in Splitu je razbremenitev reške

luke od domačega uvoza in izvoza, da bi se lahko povečal tranzitni promet. Strokovnjaki, ki so pripravili ta predlog, menijo, da bi se z izenačenjem tarifnih postavk dohodki jugoslovanskih železnic ne zmanjšali, hkrati pa bi to pripomoglo k večjemu dotoku uvoznega in izvoznega blaga v splitsko in sibiensko pristanišče.

Tranzitni promet iz vzhodno in zahodnoevropskih dežel letos nenehoma narašča in naše gospodarstvo ima od tega znatne devizne dohodeke. Samo v prvem polletju je šlo prek reške luke 100.000 ton tranzitnega blaga več kakor lani. Do konca leta bo narasel tranzitni promet na kakih 800.000 ton, po perspektivnem planu razvoja reške luke pa bo po njegovi mehanizaciji tranzitni promet narasel na blizu dva milijona ton letno.

V gospodarskih krogih Splita in Sibenika poudarjajo, da bo lahko v takšnem položaju splitska luka, ki ima večjo operativno področje, že kmalu, ko bodo montirani prvi žerjavi in ostala že naročena oprema, prevzelo od reške luke znaten del domačemu uvozu in izvozu namenjenega blaga.

Za zboljšanje zimske poročevalske službe

Zavedajoč se, da organizacija zimske poročevalske službe še zdaleč ne ustreza željam in potrebam ljubiteljev prirode in športnikom, je Turistična zveza LR Slovenije sklicala konferenco, na katero je povabila tudi zastopnike Planinske zveze, PTT, Gostinske zbornice, Meteorološke službe in Uprave cest. Namen konferencie je bil, da se poročevalska služba zboljša in da bo vsem zainteresiranim omogočeno priti do teh poročil.

Največja pomanjkljivost dosedanjega poročanja je bila, da se ni nihče razen meteorološke službe, ki ima že dobro organizirano poročanje na svojih območjih, zares zavzel, da bi vestno in redno poročali o vremenskem stanju na posameznih planinskih točkah in drugod. Poročanje je bilo nenačrtno in večkrat tudi nevestno, da se je n. pr. zgodilo, da so iz nekaterih planinskih točk ali gostinskih podjetij poročali o lepem vremenu, o idealnih smučiščih in snegu, v resnici pa ni bilo ne lepega vremena, ne pravega snega

je, ki sicer še šepa, a se ureja, o zadržanih skladih v zadrugah, ki iz leta v leto rastejo. Letos, ko se je zadrugno poslovanje zelo razmahnilo, bo po oceni Glavne zadrugne zveze Jugoslavije dohodek zadrug v Vojvodini, Makedoniji in Hrvaški dvakrat večji. Zadrugne svojih skladih ne razpavajo in tudi preusmeritev zadrug na mehanizacijo je zadovoljiva. Pri ocenjevanju odkupne dejavnosti zadrug pa je treba imeti mero in upoštevati, da je spričo sedanjega stanja po zadrugah uspeh vendarle zadovoljiv. Tistim zadrugam pa, ki ne morejo z blagom na potrošniško tržišče, bodo morale odločilno pomagati poslovne zveze.

Vsekakor se bo treba odpraviti trgovanju, ki temelji na načelu: manjši promet, večji dohodek, pa najsi ga uveljavljajo zadruga ali druga odkupna podjetja. To načelo je v dobri meri vzrok, da propade ogromno hitro kvarljivega blaga. M. R.

PLENUM CENTRALNEGA ODBORA SINDIKATA TRGOVINSKIH, GOSTINSKIH IN TURISTIČNIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

Proučevanje perečih gostinskih vprašanj

Beograd, 9. nov. (Tanjug). Plenum Centralnega odbora sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev Jugoslavije, ki se je davi začel v Beogradu, proučuje vprašanja gostinstva pri nas. Plenumu prisostvuje tudi podpredsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Ivan Božičević.

Sekretar Centralnega odbora Mirko Spasojević je v svojem referatu poudaril, da so se lotili proučevanja teh vprašanj predvsem zaradi nazadovanja prometa v gostinstvu, ki je bil v prvih sedmih mesecih letos približno za 4,5 milijarde manjši kot v istem razdobju lani. Ta promet pa bi

7,5 milijona dolarjev za uvoz strojev in opreme za melioracijska dela

Za uvoz strojev in opreme, namenjenih za melioracijska dela v vsej državi, je odobreno za 1957. leto 7,5 milijona dolarjev. Največ sredstev — 3,9 milijona dolarjev — je namenjenih za uvoz strojev in druge opreme, ki jih bodo potrebovali pri izgradnji prekopa Donava-Tisa-Donava v Vojvodini. Zveza vodnogospodarskih skupnosti Srbije bo dobila 1.860.000 dolarjev, za nabavo strojev in opreme za melioracijska dela na Hrvaškem pa bodo porabili 900.000 dolarjev. BiH bo dobila 210.000 dolarjev, Makedonija 530.000 dolarjev, ostane 100.000 dolarjev pa je namenjen za nabavo strojev za manjša melioracijska dela.

Kongres sindikatov kmetijskih delavcev

V ponedeljek se bo začel v Osijeku IV. kongres sindikatov kmetijskih in gozdarskih delavcev in uslužbenecv Jugoslavije. Trajal bo dva dni, udeležili pa se ga bodo številni predstavniki raznih kmetijskih organizacij, predvsem zadrugnih organizacij in kmetijskih posestev. Razpravljali bodo o aktivnosti sindikalnih organizacij kmetijskih in gozdarskih delavcev v boju za socialistične odnose na vasih.

PRED ČETRTIM KONGRESOM ZVEZE VOJASKIH VOJNIH INVALIDOV JUGOSLAVIJE

Posebna pozornost socialni in zdravstveni zaščiti

Težišče dela Zveze vojaških vojni invalidov je bilo zadnja leta usmerjeno predvsem na obravnavanje gmočnih vprašanj članstva in na pomoč državnim organom, ki pripravljajo predpise o invalidski zaščiti — je poudarjeno v poročilu Centralnega odbora, ki so ga dne 2. novembra poslali delegatom četrtga kongresa Zveze vojaških vojni invalidov Jugoslavije. Kongres se bo začel v ponedeljek, 12. t. m. v Sarajevu.

V poročilu je poudarjeno, da je Zveza med dvema kongresoma posvetila največjo pozornost socialni in zdravstveni zaščiti svojih članov. Takoj po tretjem kongresu, ko še niso bila urejena vsa vprašanja, zlasti ne zadeve invalidov prve in druge skupine, je Zveza posvetila posebno skrb dodatni gmočni pomoči nepreskrbljenim invalidom, ki ne morejo delati. Tako je dobilo v tem času nad 2000 invalidov pomoč v približni vrednosti 61 milijonov. Invalidi so dobili v pohištvu za 180 spalnic, celotno pohištvo za 23 stanovanj, 150 posteljnih garnitur, 85 kavčev in divanov, 304 radijskih sprejemnikov, 308 potujočih knjižnic, več harmonik, kitar, gramofonov in mnogo oblek. Takšna dodatna pomoč pa ni mogla urediti vprašanja preskrbe invalidov, ki ne morejo

opravljati nobenega napornejšega dela. Zato so na predlog Centralnega odbora nastale spremembe v invalidskih prejemkih. Z novo uredbo so bile znatno zvišane invalidnine za takšne invalide. Invalidi prve skupine so dobili 18.000 din, druge pa 12.000 dinarjev mesečno.

Poudariti je treba tudi skrb, ki jo je Zveza posvečala družinam padlih borcev, zlasti družinam, ki z veljavnimi zakonskimi predpisi niso bile zajete. Za individualno denarno podporo v času med dvema kongresoma, dalje za nakup kuriva in za zdraviljenje v zdraviliščih je porabila Zveza za družine padlih borcev blizu 610 milijonov. V zadnjih štirih letih, do vstetega lanskega leta, je uživalo zdravniško zdravljenje 5378 članov družin padlih borcev in 65.926 vojaških vojni invalidov.

Ob pomoči ljudske oblasti je Zveza posvetila v tem času veliko pozornost zaposlitvi in pre-kvalifikaciji za delo sposobnih invalidov. Po podatkih ankete je od 32.595 invalidov, živčih v mestih, zaposlenih 31.968, kar pomeni, da je v vseh naših mestih 627 nezaposlenih invalidov. To število samo po sebi ni veliko.

Po podatkih Centralnega odbora Zveze vojaških vojni invalidov je zdaj v članjenih in invalidski organizaciji 311.679 članov, od teh vojni invalidov 86.265, družinskih članov pa 225.414. V naši državi deluje 2833 osnovnih invalidskih organizacij in 1425 občinskih odborov.

Prijateljski obisk delegacije sovjetske armade

V Jugoslavijo bo prispela dne 12. novembra na prijateljski obisk JLA delegacija sovjetske armade z generalpolkovnikom V. H. Komarovom na čelu. Delegacija bo vrnila obisk predstavnikom JLA, ki so bili nedavno v SZ na prijateljskem obisku sovjetski armadi in jih je vodil generalpolkovnik Pavle Jakšić.

Za učinkovitejšo zatiranje živinskih nalezljivih boleznih

Na posvetovanju veterinarskih delegacij Grčije, Bolgarije in Jugoslavije, ki je bilo pred nekaj dnevi v Djevdjeliju, so obravnavali več problemov veterinarske službe v vseh treh deželah in razpravljali o ukrepih za učinkovito zatiranje morebitnih pojavov nalezljivih živinskih boleznih na obmejnih področjih. V okolici Soluna se je pred kratkim pojavila epidemija svinčake, ki se je zelo hitro širila, tako da so samo z nujno intervencijo preprečili, da se ne bi razširila tudi na naše in bolgarsko ozemlje.

PLENUM OKRAJNEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA

Vodja počitniške kolonije svoje naloge ne bi smel spreminiti v lastne počitnice

svoje naloge ne bi smel spreminiti v lastne počitnice

Družbene organizacije, podjetja, oblasti in upravni organi so tudi letos pridelili številna polna letovanja za otroke in mladino. V ljubljanskem okraju je bilo skupno okrog 60 kolonij in taborov, v katerih je preživelo počitnice okrog 9000 otrok. Ker je bil dober del stroškov plačan iz družbenih sredstev, so na zadnjem plenumu okrajnega odbora SZDL Ljubljana razpravljali o tem, kako so letovanja uspela, kako so uporabili denar, predvsem pa kako so letovanja uspela tudi iz vzgojnega stališča, česar politična organizacija, kot je SZDL, gotovo ne sme pustiti v nemar.

Tako kot marsikje drugod je tudi pri letovanju otrok in mladine uspeh odvisen zlasti od pri-zadovolnosti in sposobnosti ljudi, ki prevzamejo nadzorstvo in vodstvo kolonij in taborov. Če upoštevamo, da bomo za okrevanje otrok, ki so potrebni letovanj iz zdravstvenih razlogov, skušali še vse bolj razširiti število stalnih okrevališč, kjer bo zaposlen stalen zdravstveni in vzgojni kader, pa velja gornja ugotovitev še toliko bolj za vodstva kolonij, ki so namenjene zdravim otrokom. Vodstvo otroških in mladinskih kolonij zahteva od ljudi dokaj moralnih in političnih kvalitete. Izбира je težavna, zlasti še, ker vsako leto opažamo, kako si skušajo posamezni na račun zaposlitve v kolonijah urediti predvsem lastne počitnice, dostikrat vzamejo s seboj svoje družinske člane, skrb za otroke v koloniji pa zanemarjajo.

Kader, ki spremlja skupne otroke na letovanju v inozemstvu, si je skoraj že ustvaril monopol, niso pa to zmeraj najboljši

ljudje, ki bi se res zavzeli za delo v kolonijah. Tako se je zgodilo, da so otroci po vrnitvi iz inozemstva vedeli veliko povedati, kaj vse so slišali od tamkajšnjih ljudi, in sicer dosti slabega o naši državi in veliko dobrega o življenju v tujini. Tako škodljivo propagando pa bi morala vodstva kolonij preprečiti.

Skupno so letos v ljubljanskem okraju porabili za letovanja otrok in mladine 82 milijonov dinarjev. Okrog 20 milijonov izključno iz družbenih sredstev so porabili za razne investicije, za nabavo opreme in raznih rekvizitov, k ostalim 62 milijonom za oskrbo pa je družba prispevala okrog 85 %, starši pa okrog 15 %. Oskrba je bila razmeroma draga. V zdravstvenih kolonijah so porabili za enega oskrbovanca za 21 dni povprečno 8500 din, v počitniških kolonijah pa povprečno 6000 din. Najcenejša je bila oskrba pri taborstvih. Stroški so se gibali od 2200 do 4600 din za oskrbovanca za 3 tedne taborjenja. Tako kot bi lahko to organizacijo vzeli za

zglede pri pravilni organizaciji življenja na letovanju, zlasti še pri pravilnem usmerjanju zabave, jo moramo pohvaliti tudi za dobro gospodarjenje z denarjem. Sodelovanje tabornikov pri pripravi hrane, iskanju kuriva in podobnem zmanjšuje režijske stroške ne glede na to, da je tako življenje v taboru pravilno tudi iz vzgojnega stališča. Razen tega taborniške organizacije skoraj da niso imele stroškov za honorarje ljudem, ki so nadzorovali taborjenje, temveč so tudi starejši člani plačevali svoj del prispevka. Nasprotno pa so za honorarje za vzgojno osebo v ostalih počitniških kolonijah izdali okrog 4 milijonov din.

Na plenumu SZDL so se strinjali, da bi morali v bodoče pri določanju kadra, ki naj vodi letovanja, bolj skrbno izbirati. Razen tega pa so sklenili ustanoviti poseben koordinacijski odbor, ki naj bi vsem družbenim organizacijam in organom pomagal pri organizaciji letovanj. Ta odbor naj bi še podrobneje ocenil dosedanje dobre in slabe strani letovanj, hkrati pa skrbel, da bi denar, ki ga daje družba, res kar najkoristneje uporabili, tako da bi lahko odšlo v kolonije in na počitnice čim več otrok. Se posebno pa se bo odbor potrudil, da bo bodoča izbira vodilnega kadra boljša in da bodo ta letovanja res vsestransko uspela. M. N.

o ureditvi vprašanja državljanstva

ljudi z dvojnimi državljanstvom

Z izmenjavo ratifikacijskih instrumentov 31. julija 1956 je začela veljati konvencija med FLRJ in SZ o ureditvi vprašanja državljanstva ljudi z dvojnimi državljanstvom. Ta konvencija se nanaša na ljudi, ki stalno živijo na ozemlju ene izmed pogodbenih strani in ki jih imata obe pogodbeni strani za svoje državljane. Po določbah konvencije so takšni ljudje (dvojni državljanji), ki stalno bivajo na ozemlju FLRJ, pa bi radi obdržali državljanstvo SZ, dolžni predložiti o tem izjavo veleposlanstvu SZ v Beogradu. Dvojni državljanji, ki živijo stalno v SZ, pa bi radi obdržali državljanstvo FLRJ, pa morajo predložiti veleposlanstvu FLRJ v Moskvi izjavo, da žele obdržati jugoslovansko državljanstvo. Rok za izjavo znaša leto dni, potekel pa bo 31. julija 1957.

Izjavo o državljanstvu so dolžni predložiti vsi polnoletni dvojni državljanji. Za polnoletne veljajo vsi, ki so izpolnili 18. leto, poročeni pa tudi pod 18. letom. Mladotletniki sledijo v državljanstvu roditeljem. Mladotletniki, ki so izpolnili 16. leto, lahko s posebno izjavo obdržijo državljanstvo druge pogodbene strani, če ne žele biti državljanji dežele, za katero državljanstvo so se izrekli njihovi starši.

Dvojni državljanji, katerih izjave o tem, da žele obdržati državljanstvo, bodo odobrene, bodo veljali izključno za državljanstvo tiste pogodbene strani, za katero državljanstvo so se izrekli. Dvojni državljanji, ki v enem letu ne predložijo izjave o državljanstvu, bo veljal izključno za državljanstvo tiste pogodbene stra-

Pripravljalni sporazum o Jugeleksportu

Zeneva, 9. nov. (Tanjug) Predstavnik elektroindustrijske organizacije Jugoslavije, Avstrije, Italije in Zahodne Nemčije so se sporazumeli o ustanovitvi študijskega sindikata, katerega naloga bo zbrati sredstva in pripraviti mednarodne pogodbe za praktično uresničenje Jugeleksporta. Sporazum je bil podpisan v palači OZN v Zenevi med štirinajstim zasedanjem odbora za električno energijo Evropske gospodarske komisije OZN.

Vorošilov in Bulgmin Eisenhowerju

Moskva, 9. nov. Predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorošilov in predsednik Sveta ministrov Bulgmin sta poslala predsedniku Eisenhowerju čestitke ob njegovi zmagi na volitvah za predsednika ZDA.

V čestitkah so izražene želje za uspeh v njegovem delu ter za krepitve prijateljskih stikov med obema narodoma in obema državama.

Obnavljanje reda

po podjetjih, v prometu in v šolstvu na Madžarskem

Budimpešta, 9. nov. Radio Budimpešta je poročal, da je imela delavsko-kmečka revolucionarna vlada večeraj sejo, na kateri je sprejela vrsto odločitev, katerih cilj je normaliziranje življenja v deželi. V poročilu o seji je rečeno, da se morajo vsi uslužbenci takoj vrniti na svoja delovna mesta. Družbeni organi in revolucionarni odbori ne morejo niti odpuščati niti sprejemati v službo komunalnih uslužbencev. Pravico imajo samo predlagati pristojnemu državnemu organu, koga naj odpušči ali sprejme v službo. Upravniki železniških postaj in kurilnice morajo nemudoma poskrbeti za obnovitev rednega železniškega prometa, tudi zato, ker deželni, zlasti pa Budimpešti, primanjkuje živil, zdravil, kuriva in drugih potrebščin. Na obmejnih postajah stoji vlaki z blagom, poslanim iz prijateljskih dežel.

Solski pouk se mora takoj spet začeti. Vlada bo storila vse, da se bo redno življenje v deželi čimprej obnovilo.

Predsednik Prezidija LR Madžarske Istvan Doby je izjavil,

NOVA ZAROTA FRANCOSKIH SOCIALISTOV
Demonstracije proti KPF
so se prelevile v požige in razdejanje

Pariz, 9. nov. (Tanjug) Čeprav je policija strogo prepreževala sleherne demonstracije, so bile sinoči v Parizu velike protestne demonstracije, ki jih je organizirala KP Francije z gesli »Fašizem ne bo prodril!« in »Guy Mollet naj odstopi!« v protest proti fašističnemu navalu in požigu prostorov partijskih organizacij. Kljub močni blokadi več kot 20.000 policajev, vojakov in žandarjev, je kakih 10.000 demonstrantov na Trgu republike ob preprevanju marseljske odločnice zahtevalo spremembo francoske politike. Na mnogih krajih tega širnega pariškega trga so nastali spopadi med demonstranti in policijo. Policija je aretirala na stotine ljudi, kakih 50 Parižanov pa je bilo ranjenih. Demonstranti so se prebili skozi goste kordone policajev in žandarjev ter so ime-

li na Trgu republike krajše zborovanje. Nato so se napotili po širokih bulvarjih k posloju »Humaniteta«, kjer so jih zaustavile bombe z solznilnim plinom in gumijevke. Protifašistične manifestacije so bile tudi na drugih krajih Pariza. Srditi spopadi med policaji in demonstranti so se nadaljevali še pozno ponoči.

Včeraj zjutraj so se protikomunistične demonstracije nadaljevale na deželi. Demonstranti so napadli prostore komunističnih organizacij in krajevnih partijskih častnikov v Roannu, Cannesu, Strassbourgu, Bougoinu, Rennesu in mnogih drugih krajih. Partijske prostore v večini teh mest so delno že predinočnim, večinoma pa včeraj zažgali ali opustošili. V spopadih v Rennesu je bilo ranjenih več ljudi. Tudi drugod je tekla kri. Več pariških policajev je v bolnišnicah.

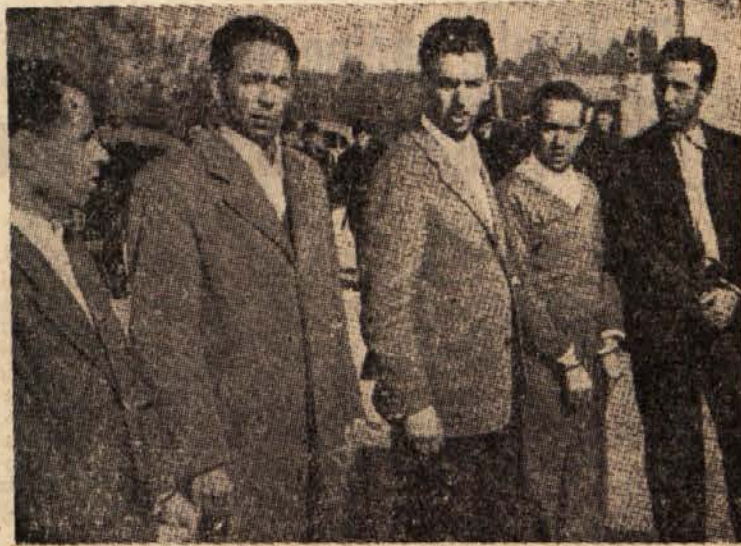
Francoska Socialistična stranka je priznala, da so ekstremistični elementi zlorabili in izkoristili demonstracije, ki so jih organizirali te dni na pobudo socialistov zaradi dogodkov na Madžarskem. »Socialistična stranka obžaluje, da je prišlo do teh izvalnih izpadov in poziva vse delavce, naj ohranijo mirno kri v trenutku, ko ogrožajo demokracijo z vseh strani.«

Generalna konfederacija dela Francije je sinoči pozvala delav-

ce, naj v torek s splošno stavko izpričajo svoje ogorčenje zaradi rastočega fašizma v deželi. »To naj bo dan boja proti fašizmu.«

Pariz, 9. nov. (Tanjug) V številnih francoskih mestih so bile danes znova protikomunistične demonstracije. V spopadih in neredih je bilo ranjenih več ljudi. Policija je aretirala samo komuniste.

Položaj v Parizu se je po burni noči pouličnih demonstracij in protidemonstracij znatno pomiril. Toda policijska vozila še naprej krožijo po mestu.

Voditelje alžirskih upornikov, ki so jih Francozi ugrabili na poti iz Rabata v Tunis, so vključene prijeljali v Pariz.

Prve čete OZN pripravljene

Generalni sekretar Hammarskjöld je izjavil, da bodo njih predhodnice v 24 urah prispele v Italijo, kjer bo sprejemno središče

New York, 9. nov. (AFP) Generalni sekretar Združenih narodov Hammarskjöld je danes dejal, da bodo daniški in norveški oficirji in vojniki kot predhodnica mednarodnih sil Združenih narodov v 24 urah prispele v Italijo na poti v Egipt. Dodal je, da bo začasni sprejemni center v Italiji

v soglasju z italijansko vlado. Danske in norveške čete bodo prepeljali v Italijo z letali, ki so jih dale na razpolago Združene države. Po njegovih besedah bodo tudi druge vojaške predhodnice, sestavljene iz pripadnikov oboroženih sil Kanade, Kolumbije, Finske, Indije in Švedske, kmalu odposlane v začasni sprejemni center v Italiji. Nekaj kontingentov bodo odposlali v Italijo v teku 48 ur. Hammarskjöld je na koncu rekel, da so v teku pogajanja med OZN in švicarsko letalsko družbo »Swiser« v svrhu zagotovitve prevoza mednarodnih sil Združenih narodov od sprejemnega centra v Italiji do njihovih bivališč v Egiptu.

kjōlda, da je pripravljena dati OZN na razpolago kontingent oboroženih sil, ki bi se pridružile oboroženim silam OZN za zagotovitve in nadzorstvo premirja med Egiptom in Izraelom. Razen Jugoslavije so ponudile svoj delež v teh silah, ki naj bi jih bilo nekaj tisoč, še Kanada, Čejlon, Kolumbija, CSR, Danska, Finska, Indija, Nova Zelandija, Norveška, Pakistan, Romunija in Burma. Za poveljnika teh sil je bil imenovan general Burns, dosedanjí predsednik komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini.

Eisenhowerjev sestanek s političnimi prvaki

Washington, 9. nov. (AFP) — Predsednik ZDA Eisenhower se je danes dve uri in pol razgovarjal z demokratskimi prvaki v Kongresu. Razgovora so se udeležili

Umik kitajskih čet iz Burme

Peking, 9. nov. (Nova Kitajska). Burma in LR Kitajska sta dosegli sporazum o umiku kitajskih čet s spornega obmejnega ozemlja med obema deželama.

Obnovljen tovorni železniški promet z Madžarsko

Beograd, 9. nov. V Generalni direkciji jugoslovanskih železnic so izjavili, da je bil 8. novembra obnovljen železniški tovorni promet med Jugoslavijo in Madžarsko.

Eden v Spodnjem domu

London, 9. nov. (AFP) Anthony Eden je danes v Spodnjem domu izjavil, da britanska vlada želi, da bi se čimprej začela pogajanja med poveljnikom mednarodnih sil OZN generalom Burnsom in anglo-francoskim poveljstvom v Egiptu. Britanska vlada je ugodno sprejela izraelski sklep o umiku izraelskih čet in o sodelovanju s silami OZN. Eden je tudi pripomnil, da je francoska vlada odobrila gledišče, ki ga je on pravkar sporočil Spodnjemu domu.

Naš kontingent

New York, 9. nov. (Tanjug) — Sekretariat OZN je objavil poročilo, v katerem je rečeno, da je jugoslovanska vlada obvestila generalnega sekretarja Hammars-

Burns v Egiptu

Dosegel naj bi umik napadalcev iz Port Saída

Kairo, 9. nov. (Tanjug) — Poveljnik mednarodnih sil OZN na Bliznjem vzhodu general Burns je prispel danes v Kairo. Po sestanku z zunanjim ministrom Favizjem je izjavil novinarjem, da je Egipt načelno privolil v to, da bi prišlo v Kairo 10 opazovalcev OZN. Prispeli bodo v nekaj dneh. General Burns je dalje izjavil, da bo Generalna skupščina OZN določila, kakšna bo naloga mednarodnih varnostnih sil. Omenil je Hammarskjöldovo izjavo,

da bodo mednarodne sile razpoložene med sedanjimi izraelskimi in egiptskimi položaji. Port Said bo znotraj ozemlja, ki ga bodo nadzorovale sile OZN. General Burns bo takoj odpoval v Port Saída, da bi uveljavil resolucijo OZN o umiku anglo-francoskih in izraelskih čet iz Egipta.

Gverilski boji

v Port Saídu, Port Fuadu in na Sinaju

Kairo, 9. nov. (Tanjug) Tu so potrdili, da boji v Port Saídu še niso docela ponehali. Včeraj so pripeljali Britanci in Francozi v Port Saída nove okrepiteve, motorizirane čete in padalce. Port Saída in Port Fuad sta v ognju, agresorji pa so onemogočili preskrbo obeh mest z vodo. Po ulicah Port Saída in Port Fuada je še polno barikad. Gverilska vojna se je razvnela z vso silo.

samo v primeru, če bodo napadene. Po mestu neprestano krožijo anglo-francoske patrolje. Preskrba prebivalstva z živili je silno otežena.

V Tel Avivu pa so objavili, da so postali »eskadroni smrti« zelo aktivni na jordskem področju. Razstrelili so vodovodno cev med Jeruzalemom in Tel Avivom. Pognali so v zrak tri poslopja blizu Beit Arufa in izvedli še druga sabotažna dejanja.

Molletove izjave o tem, da sta padli El Kantara in Ismailija, so uradno demantirali. Na Sinajskem polotoku, kjer so razen izraelskih sil tudi britanske in francoske enote, uspešno delujejo egiptski »eskadroni smrti«.

Pariz, 9. nov. (AFP) V zadnjih 24 urah je bilo na področju Port Saída po francoskih poročilih v glavnem mirno. Anglo-francoske čete so dobile ukaz, naj streljajo

Izraelski guverner v Gazi je zaprosil komisijo OZN za pomoč arabskim beguncem, naj pomagajo pri »prehrani egiptskih ujetnikov, ker izraelska armada zanje nima dovolj hrane«. Predstavnik OZN je to izraelsko zahtevo zavrnil, ker je prehrana vojnih ujetnikov po določbah ženevske pogodbe izključno stvar izraelske armade.

Eden pripravljen sodelovati na konferenci štirih

London, 9. nov. (Tanjug) Predsednik britanske vlade Eden je izrazil pripravljenost, odzvati se vabilu Švice na konferenco predsednikov vlad ZDA, Francije, ZSSR in Velike Britanije. Eden je dodal, da je pripravljen iti povsod in sestati se z vsakim, samo da bi se izboljšal nevarni položaj v Evropi in na Bliznjem vzhodu.

Irak prekinil odnose s Francijo

Bagdad, 9. nov. (Reuter) Radio Bagdad je poročal, da je Irak danes prekinil diplomatske odnose s Francijo. Obenem je bilo sporočeno, da je iraska vlada sklenila, da se ne bo več sestajala z Veliko Britanijo v bagdadskem paktu.

Madžarska vlada o pošiljkah Rdečega križa

Budimpešta, 9. nov. Madžarska agencija MTI poroča, da je revolucionarna delavsko-kmečka vlada 4. novembra sprejela sklep, da je bila prisiljena, ker so pošiljke vsebovale tudi orožje in municijo. Ugotovljeno je bilo nadalje, da so nekatere osebe, ki so spremljale pošiljke, bili bivši fašistični oficirji Horthyevе vojske in policije.

Madžarska vlada je, kakor poroča radio, izrazila hvalečnost organizacije mednarodnega Rdečega križa zaradi pošiljanja zdravil, ki so deželi zelo potrebna. V zvezi s tem me je vlada z veseljem sprejela predlog, da bodo pošiljke prihajale v Madžarsko skozi Jugoslavijo, v čemer vidi madžarska vlada jamstvo, da se omenjene zlorabe pošiljk Rdečega križa ne bodo več ponovile.

Kako je s člani bivše Nagyeve vlade

Budimpešta, 9. nov. Radio Budimpešta je danes objavil tale demanti: »Radijske postaje, ki so sovražno razpoložene proti LR Madžarskem, prinašajo vesti, da je bila vlada Imre Nagya aretirana. Sporočamo, da je ta vest neutemeljena. Imre Nagy je po svoji volji zapustil parlament. Več članov nekdanje vlade Imre Nagya dejansko podpira revolucionarno delavsko-kmečko vlado in deluje v javnosti. Ostali člani vlade Imre Nagya so prav tako po svoji volji in prosto zapustili poslopje parlamenta. Brez osnove so tudi vesti o aretaciji kardinala Mindszentyja.«

Sklepi madžarske vlade

Kossuthov grb bo odslej grb LR Madžarske

Budimpešta, 9. nov. Kakor poroča radio Budimpešta, je Prezidij LR Madžarske sklenil, da bo revolucionarna delavsko-kmečka vlada delovala kot najvišji organ državne uprave, dokler ne bo izglasovan zakon o spremembah posameznih določb ustave.

Vlada je določila Ferenza Münicha za vodstvo poslov oboroženih sil in javne varnosti, Imre Horvatha za vodstvo zunanjih zadev Istvana Kosa za finance, Antala Apra za industrijo, Degeja Imra za kmetijstvo in Homana Sandora za trgovino.

Prezidij je nadalje sklenil, da bo Kossuthov grb odslej grb LR Madžarske.

Eisenhowerjev odgovor

na Bulganinovo pismo o sovjetski intervenciji na Madžarskem

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Moskva, 9. nov. Današnja »Pravda« objavlja v celoti pismo, ki ga je poslal predsednik Eisenhower predsedniku sovjetske vlade Bulganinu. V pismu je rečeno, da je z velikim ogorčenjem prejel poročila iz Madžarske in da je bila deklaracija sovjetske vlade z dne 30. oktobra, ki je potrdila politiko nevmesavanja v notranje zadeve drugih držav, povsod sprejeta kot obljuba, da se bodo sovjetske čete kmalu umaknile iz Madžarske. Potem pravi Eisenhower, da je Sovjetska zveza v tej izjavi pokazala, da misli, da bi lahko bilo nadaljnje zadrževanje sovjetskih čet na Madžarskem povod za še večjo zaostroitev položaja. V pismu je rečeno, da sta vlada ZDA in Eisenhower osebno ocenila to izjavo kot dejanje visoke državniške modrosti.

V pismu ameriški predsednik nadalje izraža nezadovoljstvo, da je prišlo do nove uporabe sile v času, ko so se med predstavniki sovjetske in madžarske vlade že začela pogajanja o umiku sovjets-

skih čet. Varnostni svet je pričel to vprašanje in sovjetski predstavnik je napravil na tistem sestanku vtis, da so dogodki, ki so se takrat odigrali v Budimpešti, posledica sporazuma o umiku vojske iz Madžarske. Na koncu predsednik Eisenhower v imenu humanosti in miru prosi, naj Sovjetska zveza poskrbi za takojšen umik sovjetskih čet iz Madžarske in dovoli ljudstvu Madžarske, da uporabi in uresniči pravice človeka. Potem Eisenhower pravi, da bo Generalna skupščina OZN proučila položaj na Madžarskem in izraža upanje, da bo sovjetski predstavnik na tej seji izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena umakniti čete iz te dežele.

Bulgmin Eisenhowerju

Washington, 9. nov. (USIS) — Predsednik Združenih držav Amerike Eisenhower je dobil novo poslanico od predsednika sovjetske vlade Bulganina. Vsebina poslanice še ni bila objavljena.

Dobrica Ćosić

Na prošnjo beograjske »Borbe« izročam javnosti svoj dnevnik od 23. do 31. oktobra 1956. Dogodki na Madžarskem so se razvijali tako hitro in tako naglo, da je sleherni poskus popolnega nemogoč vsaj z vidika očividca, ki ima zelo skromne možnosti. Zato sem sklenil ne gledati na to, kaj se dogaja na Madžarskem v trenutku, ko narokujem priročne zapiske ne glede na to, kakšne vtise in razpoloženje so vzbudili ti dogodki prej in jih vzbujajo zdaj, ostati zvesti svoji vesti. Saj je menda tudi to pričevanje. In še nekaj: pričujoče vestice so brez literarnih ambicij, tudi zato, ker sem jih napisal med gremenjem topov in regljanjem strojnica.

23. oktober

Budimpešti, zaviti v meglo sem se približal ladaškim. Spovednik poljskega spalnega voza je živjal »la Pa-lomoe in »Monin Rouge«. Rad bi se nekoliko pomudil pri tej malenkosti. Toda to bi bila literarna plaža. Starec je doma iz Budimpešte. Stara je Budimpešta, z več rokami, ki so sloko, toda čvrsto objelo Donavo. Novih splopi ne vidim. Puste, mokre, zakajene ulice, kamioni, prepleskani rjavo barvo. To je menda vojna barva. Avtomobil znamke »Pobeda«. Taksijev ni. Jaz pa ne skoparim, kajti 200 goldinarjev me bo tudi brez znanja madžarskega je-

SEDEM DNI V BUDIMPEŠTI

Iz neurejenih beležk

slovov prošim tovariša, naj mi jih prede. »Irodalmi usyag« (Književne novine), glasilo madžarskih pisateljev, sedmo leto številka 42 z dne 24. oktobra 1956. Naslov »Skrbi države«. Citiram: »Več tednov čutilim nezadovoljstvo. Svobodno in odkrito pišemo o vsem, toda o ljudstvu, o njegovem ljudstvu (mislim je Jožef Atila, revolucionarni pesnik), o njem nič ne pišemo. To so delavci... Nesehoma silim vprašati: Ali imajo zadostne mezde, ali imajo dovolj veselja? Res, zadnje mesece smo bili njihovo bitko. Zahtevali smo več svobode, več spoštovanja, več zakonitosti in rehabilitacijo humanosti. Vse to pa tudi oni zahtevajo zdaj. Nismo pa rekli dvomno, da so vse napake izvirale iz obdobja, ki bo zdaj zaključeno in ki so jih najbolj prizadele. Kolikokrat se je zgodilo, da smo videli kako leno uklenjene delavce iz tovarne, pa se nismo vprašali, koliko je med njimi rehabilitiranih. In nadalje: Ali smo pogledali njihova stanovanja in njihove lonce, v katerih kuhajo? Ali smo govorili o njihovih ženah, ki morajo postajati v vršeh? Ali smo se vprašali, kakšno je njihovo življenje? Ali smo jih vprašali, kakšne so njihove mezde in koliko imajo razvedrila? Mi hočemo, da imajo večje mezde in več razvedrila. Njihove skrbi bomo odpravili šele, ko bomo uredili vprašanje državnih skrbi. Vsi vemo, kakšne so te skrbi, ali jih

se roko priletna meščanka v ponočni obleki, pripadnica razreda, ki živi otro od prekupčevanja in znanja tujih jezikov. »Kam pa hitite? Vse je zaman, Madžarski nikoli ne bo vrnjena stara voboda.« Moj tovariš ji ljubeznivo odgovarja: »Stara ne, pač pa si bomo priborili novo.« Na podstavku Petőfijevega spomenika stoji več razburjenih delavcev in grdo deklet, ki se ne sramuje solz. Delavec s stisnjenimi in dvignjenimi pestmi v slogu našega Stevana Filipoviča pod vešali leta 1941 pa kriči: »Delavci so v sponah, jaz pa vam prinašam njihove podrave in vam pravi: Madžarski razred je z vami, tovariši, študentje in pisatelji.« Ploskanje. Drhtim in kmalu si brkem solze. Nekei človek se skloni in na njegova ramena stopi fotoreporter. Pisatelj Peter Veres, mi pravi, preden odide, da se povzpne na podstavek: »Zapomnite si, to je prva madžarska revolucija brez tujih idej in tujega vmešavanja.« Potem pa Veres med pozdravljenjem docela prisrčno in prizadeto prebere resolucijo uprave Zveze madžarskih pisateljev. V 16 točkah te resolucije sprejeti resolucije zahtevajo pisatelji demokratičnejše delo, odločen boj proti stalinizmu, učinkovite ukrepe za zboljšanje življenjske ravni in zunanjo politiko na podlagi enakopravnosti in neodvisnosti Madžarske. Na tem mitingu brez mikrofonov, kjer je Petőfijev spomenik govoril oder, ljudje ne tulijo, kriče. Mnogi jokajo. Petőfijev grob je črn, mračen in razdržen. Vprašujem se: Ali je takšno srečanje s Petőfijem in s tradicijo samega sloga (Nadaljevanje na 4. strani

Prebivalci občine Medvode aktivno sodelujejo v gospodarskem in političnem življenju

Vtisi z zborov volivcev

Prav te dni se po vseh krajih občine sestajajo volivci na svojih občnih zborih. Pogovori se zatičkajo ob vprašanih, kako vzdrževati petnajst mostov, kakšna bo prihodnje leto preskrba prebivalcev z vodo, zakaj se ceste skozi prometne kraje še vedno prašajo, kaj je s peko kruha v Medvodah in stara pesem o stanovanjskih stiskih.

A odgovor občine na vsa ta vprašanja volivcev?

Najprej, še letos, bodo preskrbeli vodo Senici, a v prihodnjih letih vsem trinaajstim vsem v medvoški kotlini. Novo vodovodno omrežje, ki bo povezovalo starega in vsrkavalo vodo iz novega zajetja, bo stalo 29 milijonov dinarjev, 5 milijonov dinarjev so prebivalci že prispevali z vožnjami in prostovoljnimi deli, 2 milijona pa je dala občina.

CESTE?

Od Medvod do Skofje Loke bo polivala cesta s sulfinito lužino v prihodnjih treh letih Uprava za

ceste OLO Ljubljana, od Bohinjca do Zbiljskega jezera pa še letos Uprava za ceste iz Kranja. Tretjerazredne ceste, mostove in pota pa ljudje radi popravljajo sami za določeno vsoto denarja. Tako je bil proračun za popravilo nekega mostu v medvoški občini 120.000 din, a na občini so z vaščani pogodili za to popravilo za 25.000 din. Vaščani so nazadnje popravili most za 18.000 dinarjev.

PEKARNA?

V Medvodah in Goricanah pečeta dva peka kruh še vedno v navadnih pečeh. Zmogljivost obeh pekarin pa je tako skromna, da kruha pogosto zmanjka. V Medvodah že imajo parno peč, ne najdemo pa primernih prostorov, da bi si uredili parno pekarino. Najbrž bodo prošili šentviško pekarino, naj odpre prodajalno v Medvodah. To bo le izhod za silo. Če večja potrošnja kruha v Medvodah bo kljub temu vsak dan odločneje zahtevala moderno pekarino v samem kraju.

IN STANOVANJA?

Najprej nekaj števk. V medvoških industrijskih podjetjih dela tisoč ljudi, a v Ljubljano se jih vozi vsak dan v službo in šolo čez 500. Po vojni so dobile Medvode 150 novih hiš; samo elektrarna je v zadnjih treh letih zgradila štiri petorčke in preskrbelo stanovanje skoraj vsem svojim delavcem. Tuji letos so sprejeli privatniki 30 gradbenih dovoljenj, a 15 jih bodo še dobili.

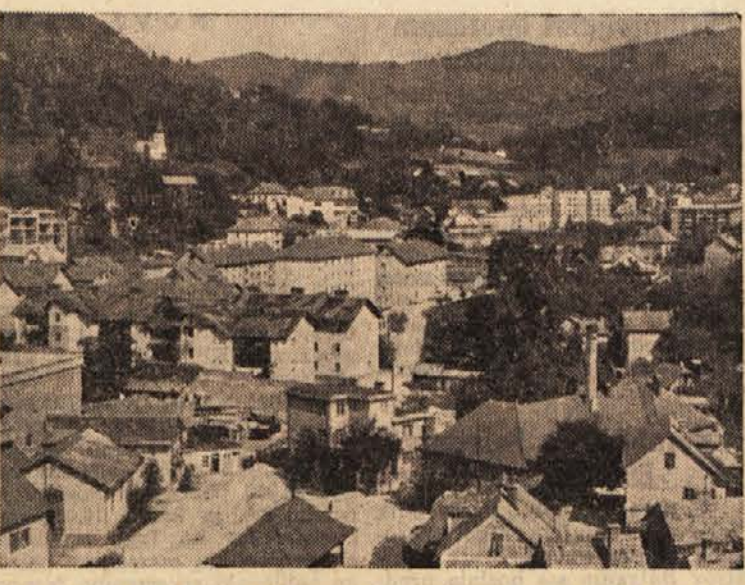
Kako naj bi poslej v Medvodah reševali stanovanjsko vprašanje? Lep zgodnje daje trem namočanjšim medvoškim industrijskim podjetjem, ki bodo prihodnje leto največ gradila (Color, Celuloza, Tekstilna tovarna) sama občina. Čez 14 dni bo dogradila blok-petorček, vendar ne bo vselila vanj niti enega svojega uslužbenca (v nasprotju s pogosto prakso dosedanjih graditeljev ne le v medvoški občini, tudi drugod). Najmočnejša medvoška industrijska podjetja naj bi prihodnja leta ne skrbelo za stanovanja svojih visokokvalificiranih uslužbencev. Kvalificiran delavec, dolgoletni član delovnega kolektiva, podjetju vsekarj več daje, kot mlad tehnik, ki zahteva komfortno stanovanje že prvi dan svoje službe. Prav zaradi tega prepričanja si na medvoški občini resno prizadevajo, da bi prihodnje leto dobili prostor v novih stanovanjskih blokih tudi najpotrebnejši delavci iz posameznih tovarn.

Prvi zbori volivcev v Medvodah in okolici so pustili take vtisi: prebivalci občine Medvode prizadeto in resno spremljajo gospodarsko, politično in kulturno življenje in dogajanje svojih krajev in vse občine. Vb

nje dobiva v medvoški občini vsak dan izrazitejšo podobo; prebivalci Medvod in okolici sodelujejo z vso potrebno odgovornostjo v samoupravnih organih svojega kraja. Le Svet za gospodarstvo in Svet za zdravstvo in socialno skrbstvo bi se morala pogosteje sestajati. Medvode so tako pomembni industrijski kraj, da zahtevajo nenehno resno proučevanje gospodarjenja v industrijskih podjetjih, hkrati pa več skrbti Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo za življenje delovnega človeka, zaposlenega v medvoški industriji.

Umetno jezero v Medvodah in še kaj

Narava je Medvode bogato obdala: največ gostov privablja poetična Sora, v jeseni pa tihe poti na Smednik, Grmado, Topol in Smarno goru. Tuji tudi radi postojne na bregovih Zbiljskega jezera, podolgovata mirna vodna gladina je kakor ustvarjena za mednarodne regate. Toda turistično društvo v Medvodah ne bo smelo posredovati gostom takšne podobe medvoške okolice, kakršna je zdaj: kraj, ki ga zaradi vročine rasti in dela ne utegnemo spriti lepšati. Pročelja hiš v starih Medvodah so razpokana, vsepovsod kupi gradbene materiale in cevi, most prekrit s trhlji deskami in hlodi, trgovine z železnimi krizli iz prejšnjega stoletja, kalna Sora. Sprehodni po medvoški okolici naj bi čimprej vsakemu tujcu povedali, da skrbe za podobo svojega kraja prizadevajo in delovni ljudje.

Trbovlje: Pogled na bodoče veliko stanovanjsko središče, kjer bodo ob sedanjih stali še novi bloki

RAZPRAVA O KMETIJSTVU V OKRAJU TREBOVLJE

Odločilni niso samo milijoni

Družbena sredstva je treba vlagati v kmetijstvo tako, da bomo s tem ekonomsko utrjevali združništvo — Čim več kmetijskih šol, zakaj znanje je najboljšo zdravilo zoper zaostalost

Trbovlje, 9. nov. — Na večerajšnjem zasedanju obeh okrajnih zborov, ki ga je vodil predsednik okraja Tine Gosak in ki se ga udeležili tudi zvezni ljudski poslanec Janez Hribar, so okrajni odborniki svoje razpravljanje v glavnem posvetili problematiki kmetijstva v trboveljskem okraju. V zvezi s poročilom podpredsednika okraja Toneta Zupandiča o najboljših prečilih vprašanjih kmetijstva in razvoja socialističnih odnosov na vasi je okrajni ljudski odbor sprejel nekaj načelnih smernic za nadaljnji razvoj kmetijstva.

Kljub mnogim vidnim uspehom, ki jih je doseglo kmetijstvo v obdobju 1948—1955, za zdaj v trboveljskem okraju še ni čutili močnejšega vzpona v kmetijski proizvodnji. Razmeroma neugodna struktura kmetijske posesti, naravnih značaj proizvodnje, ko kmet tako rekoč še vedno prideluje vse, nizki tržni viški, nizki hektarski donosi, pa visoki proizvodni stroški, to vse še vedno močno ovira nageljši razvoj kmetijstva na splošno. V teh letih so bila sicer vložena v kmetijstvo znatna družbena sredstva, ki pa žal niso bila vselej in povsod ekonomsko in preudarno uporabljena ter ponekod ne prinašajo pričakovanih sadov. V letih 1948 do 1955 znašajo investicije združnične in splošnega družbenega sektorja kmetijstva 320 milijonov dinarjev, v številne drobne investicije pa je bilo vloženo v tem času 253 milijonov, skupaj torej 573 milijonov dinarjev. V mnogih primerih se da ugotoviti, da so investicijska sredstva obrodila presenetljive sadove, posebno tam, kjer so ta sredstva dobila moč v množičnem reševanju gospodarskih vprašanj na vasi. Mnogo je krajev, kjer so prebivalci iz enega milijona ustvarili vrednost desetih milijonov. Mnogo pa je tudi primerov, kjer ni bilo množične, združne aktivnosti in so sredstva skopne-

tudi v združništvo uveljaviti vso družbeno demokracijo. V splošni oceni dosedanjega dela KZ velja, da so premalno skrbele za proizvodnjo in predelavo ter deloma tudi za odkup. Le nekateri med njimi so dosegli uspehe v plantažnem sadjarstvu, predelavi sadja ter obnovi sadovnjakov in vinogradov. Ali vse kaže, da bo postal razvoj v kmetijstvu nageljši, ko bodo začele biti združbam v pomoč kmetijske proizvodjalne poslovne zveze in za glavna poslovna zveza, ki se je že lotila svojega dela. V precejšnji pomoč pa bo združbam tudi gozdarska poslovna zveza, ki bo prevzela gospodarjenje z lesom ter skrbelo za obnovo in vzgojo ter pravilno izkoriščanje gozdov. V zadnjih letih so si zdruške že ustvarile močnejše sklade, med njimi zlasti ekonomsko prevladujoče sklade osnovnih sredstev. Medtem ko so imele ob koncu leta 1954 vse zdruške v skladih 144 milijonov dinarjev, se je vrednost skladov ob koncu 1955 že povzela na 170 milijonov. Tudi to priča, da zdruške ustvarjenih sredstev ne razmetavajo, ampak v glavnem vlagajo v investicije. O napredku zdruške govori tudi precej povečani promet.

Medtem ko se je reja živine v zadnjih letih zlasti številčno zelo okrepila in je praprazav živina glavno tržno blago v okraju, pa sta še nadalje zelo kritična obnova sadovnjakov in vinogradov, kot glavnih kmetijskih panog. Rajonizacija je za to obnovo že določila ustrezne površine. Obnovo bo treba torej pospešiti. Obnovo je treba usmeriti na najbolj ustrezna področja za enotno obnovo sadjarstva. Več lastnikov vezati skupaj, da s tem dosežemo primerne površine, kjer bo šele možna obnova in obdelava z naprednimi tehničnimi in agrotehničnimi ukrepi. Za obnovo in napredek kmetijstva sploh pa je treba kmetike proizvajalce še tesneje navezati na zdruške, saj je sedaj komaj 65% kmetijskih gospodarstev včlanjenih v združbah. Poskrbeti pa bo tudi treba za sistematično kmetijsko vzgojo kmetike mladine s tem, da se že za prihodnje leto zagotovijo sredstva za čim več kmetijskih šol, ki naj bodo uvrščene v naše redno šolstvo. Znanje bo namreč najboljšo zdravilo zoper zaostalost v kmetijstvu, pa nam zatorej ne sme biti žal sredstev za čim močnejše kmetijsko šolstvo. (3)

Samo 14 uslužbencev, toda 6 svetov

Po številu upravnih uslužbencev je občina Medvode zadnja v ljubljanskem okraju. Manjka ji predvsem strokovnih moči: gradbenega tehnika, ekonomista, dobrega uslužbenca za splošne upravne zadeve. Toda štirinajstim sedanjim upravnim uslužbencem pomaga pri reševanju upravnih in javnih dolžnosti še šest svetov, med katerimi so dva šele pred kratkim osvoji: svet za delovne odnose in svet za varstvo družine. Družbeno upravlja-

11 let po osvoboditvi

Sonce je našlo in mrzel sever je zapihal, ko sem stopil na peron železniške postaje v Litiji. Razumljivo je, da je zaradi tega vzbudilo moje pozornost velik, lep toplomer pri vходу v železniško pisarno. Toda zelo sem bil iznenaden, ko sem na njem prebral: »Franc Zajec, optik, Laibach. — Prestishte kostenlos. Velik črn napis na beloemaljiranem ozadju toplomera.

Ali je res že minlo 11 let po osvoboditvi, sem se nehotе vprašal. Lepo je, da so ohranili to koristno napravico popolnoma nepoškodovano, najmanj, kar bi lahko storili, pa bi bilo to, da bi vsaj nemški del napis prekrili z helim lakom ali pa bi ga vsaj prelepili s papirjem.

Zanimivo je, da ta nemški napis »Laibach — Prestishte kostenlos« ni doslej vzneirnil niti enega zavrednega Litijčana. P. S.

NAMIZNI TENIS

Poraz v srečanju z Romuni

Beograd, 9. nov. (Tanjug). Nocoj je jugoslovanska namiznoteniška reprezentanca utrpela hud poraz (2:5) v srečanju z reprezentanco Romunije. Harangozo je izgubil vse tri partije z Romuni, Vogrinca sta premagala Reuter in Gantner, medtem ko je Dolinar osvojil obe točki za Jugoslavijo.

Posamezni rezultati (prvoimenovanec je igralci reprezentanca Jugoslavije): Vogrinac — Reuter 1:2 (21:16, 17:21, 15:21), Harangozo — Harastoši 0:2 (12:21, 20:22), Dolinar — Gantner 2:1 (16:21, 21:15, 21:14), Harangozo — Reuter 0:2 (12:21, 13:21), Vogrinac — Gantner 0:2 (12:21, 13:21), Dolinar — Harastoši 20: (21:14, 21:15), Harangozo — Gantner 1:2 (21:19, 13:21, 16:21).

Ljubljanski čebelarji so se sestali

V četrtek zvečer je bil sestanek ljubljanskih čebelarjev. Pregledali so delo letošnje sezone. Letošnje deževno poletje ni bilo nič kaj primerno za čebelarstvo, saj nekateri čebelarji niso krili niti nastalni strokov, ki so jih imeli a prevažanjem čebel na pašo.

Prav zato je prečete vprašanje krmljenja čebel za zimsko obdobje.

Z ljubljanske nezgodne postaje

Student Borut Irgolič iz Ljubljane je padel z motorja iz a avtomobila, ko je na križanju avtomobila, ki so ga vodili možgane ter zlomil desno roko. Delavca Vinka Kralja iz Rupe pri Kranju je podrl stroj in mu pretresel možgane in zlomil lobanjo. S prvega nadstropja je padla dve in polletna hčerka čevljarja Marija Varnas iz Rupe pri Kranju in si zlomila desno stegno. Delavka Rozalija Lesjak iz Ljubljane si je pri padcu pretresla možgane. Kmet Aleš Hladnik iz Zirovskega vrha si je zlomil desno golen, ko se je nanj prevrnil voz. Kovaški mojster Peter Gregorič iz Duplice si je pri padcu zlomil rebra na levi strani prsnega koša. Upokojenka Rozalija Grajnar iz Ljubljane je padla s tramvaja in si zlomila desno stegno. Nekdo ter izpahlila desni ramenski sklep.

Ce vozilo ni v redu

Ko je te dni poklicni voznik Milenski Dujno s tovornjakom vozil po gozdni cesti na Gorjancih na Dolenjskem po kilancu avto, so na vozilu odpovedale zavore. Da bi preprečil večje nezgode, je zavozil v levi ussek ceste in tako nekaj časa vozil, dokler se ni prevrnil avtomobil na desno stran. Pri tem se je tovornjak še vžgal, s čimer je bila škoda na vozilu še večja, ocenjena na okrog 2 milijona dinarjev. Voznik je pri nezgodi odnesel zdravo kožo. Hnje ali laže pa sta bila telesno poškodovana dva sopolnika, ki sta se vozila s tovornjakom.

Otroci v Grčarevcu nimajo pouka

Grčarevec je 1 km oddaljen od Logatec. Da bi tamkajšnjim enajstim otrokom ne bilo treba tako daleč v logaško osnovno šolo, je logaška občina februarja letos odprla v Grčarevcu vzporednico. Otrokom iz tega kraja se res ni treba več bati velikega prometa po veliki mednarodni cesti, imajo pa druge skrbi. Lani pozimi je premajhna peč razred ogrela večkrat le do 4 stop. C pod ničlo, a letos še nimajo pouka, ker občina nihotvi učiteljici vse doslej ni preskrbela primerne stanovanje. Zanimivo je tudi to, da na občini, kot kaže, nimajo pregleda nad svojimi učnimi močmi: ko bi morali plačati potne stroške dvema svojima učiteljicama, so vrnila okrajnemu svetu za šolstvo v Ljubljani dopis s pripombo, da ju ne poznajo.

Še 6 km nove ceste Ljubljana—Koper izročili prometu

V terek so izročili prometu 6 kilometrov nove ceste Ljubljana—Koper na odseku Divača—Cebulovica. Če upoštevamo še dva in pol kilometra ceste, ki so jo na tem odseku izročili prometu, so z modernizacijo skrajšali cestno zvezo med Divačo in Senožečami za 2 km in 800 m. Po celotni modernizaciji bo cestna zveza med Kopro in Senožečami (kjer je priključek na cesto Ljubljana—Trst), ki meri zdaj 52 km, za 15 km krajša. Dolej so opravili okrog 60% del.

SEDEM DNI V BUDIMPEŠTI

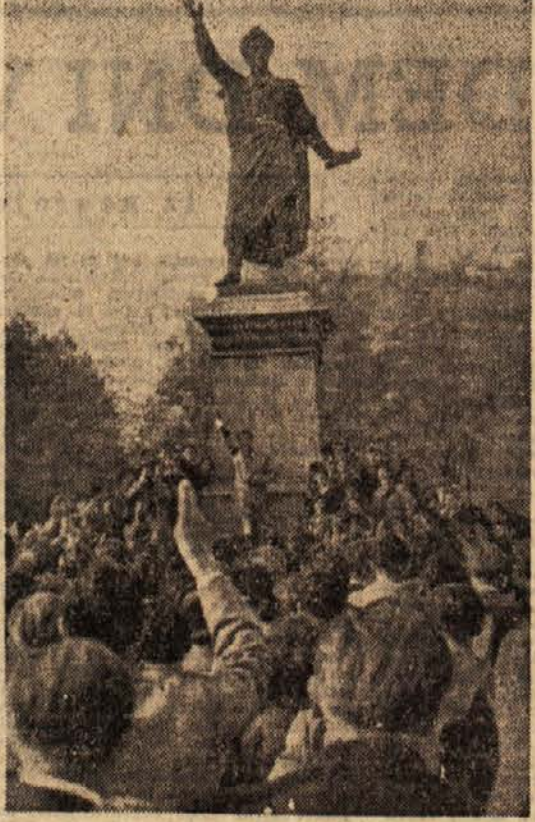
(Nadaljevanje s 3. strani)

In patetika ali pa start v novo in drugo usodo Madžarske. Pojavi se avto z vozniki »Petöfijeva klubca in po ziva ljudi, naj odidejo na trg z Böhmovim spomenikom, kamor so se že odpotili študentje in kjer naj bi bil glavni miting. »Petöfijev klubca razglasa po zvočnikih svoja gesla: »Zahtevamo madžarsko-sovjetsko prijateljstvo na podlagi leninistične enakopravnosti!« »Novi letni plan, ki bo upošteval blagor ljudstva!« »Sreča Nagya za vodstvo!« »Proč s stalinistično gospodarsko politiko!« »Naj živi bratška Poljska!« »Delavski samouprava v tovarni!« »Danje naš socialistično demokracijo!«

Špored se formira in napoti proti Budimi. Iz sosednje ulice se nam pridruži spoved študentovske mladine v najlepšem redu. Studentje prepevajo revolucionarne mladinske pesmi, tište stare iz let 1945 do 1948, o katerih pravi moj tovariš, da so že pozabljene. V tem spovedu so samo lepa dekleta in vsi fantje so visoki postavi. Družim in združujem solze. Četim paško na desni strani in strjenost v nogah, sklonil sem se, partizan sem, hodim vzdolj jastrebece. Poljubil bi vse, kričal bi, govoreč. Zdal je v tej zanesenosti ves v partizanek ognju kaj morem, takšen sem pač, kesam se, da sem malo prej pri Petöfijevem spomeniku, ko so zahtevali, naj tudi jaz govorim, to odločno odklonil in brez oklevanja izjavil, da mi niti na misel ne v tovarni bi kakoroli politično sodoval v teh dozdkih. »Toda zakaj, vi govorite o svobodi in socializmu in se ne zmenite za naše mad-

žarske poste,« je rekel tovariš, ki pa ni mogel vzbuditi v meni nobenega oklevanja. Zdal pa je hodim v spovedu, ljudje imajo svojo veljavo samo, kadar se bore, narod je narod samo, kadar se bori. V tem trenutku popravim nekatere svoje mirnodobne nazore o ljudstvu in mi o hrabrosti. Toda zdaj smo pri popolni notranjega ministarstva, miščinski nam gledajo bolj ravnodušno kakor ravnodušno in vendar mi pravi tovariš, ko opazi na hoduljke organe državne varnosti v civilni: »Vi ste bili partizan. Prosim vas, ker nimamo nobenih vojnih izkušenj, za primer, da bi začelo pokati, da prevzamete poveljstvo, ubogali vas bomo.« »Ne želim, da je položaj takšen in da bo treba sporebiti moje partizanske izkušnje.« pravim, sam pri sebi pa pomislim: »Naj se nisi, Dobrica Čosić, vojasko proslavil takrat, ko bi se bil lahko in ko je bilo to mnogo bolj potrebno, kakor pa je potrebno tu v Budimpešti.« Vendar pa je to mojemu jugoslovansko-madžarske prijateljstvo. In še več. Tako vzmernem sem bil samo 27. marca 1941, ko sem prišel leta 1944 v osvobodeno Prukuple. In a petem kongresu KPJ leta 1948. Za vsak primer se oziram po ulicah, vogalih in drugih malenkostih, koristnih za umik, pisatelj ob meni pravi: »Kako lepo bi bilo zdaj, ko bi začelo pokati, ko bi bil nevarno ranjen, toda ne smrtnevarno seveda, potem pa bi napisal iz Budimpešte razburljivo poročilo.«

Greimo čez višje most, pridemo v Budim in se vključimo v študentovski spoved z zastavami in transparenti, dolg cel kilometer. Ljudje obečajo na okna zastave, spoved ploška in pozdravljajo. Opozore me, da so to madžarske narodne zastave brez grba ljudsko-demokratske Madžarske, ki jih spominja na sovjetski grb. Opazim, da ljudje zastave, ki jih izobešajo na oknih, razvijajo z drogov samo do grba. Meni to ni všeč, pa molčim. Zena maha z bal-kona z otročkom in pozdravlja spoved. Ulica huči od ploskanja in pozdravov. Na hoduljke pade razbito steklo. Ne da bi se zmenil za to, stavec še naprej pritrjuje drog zastave na okenaki okvir. Pridemo do spomenika junaka iz leta 1948, Böhma, po poreklu Poljaka. Ta majhen trg meji na poslopje znanega ministarstva, kjer zavihra v nekaj minutah na desetine narodnih zastav, starih, brez socialističnega grba. Le od kod so dobili toliko zastav, se vprašujem. Ne utegnem se znajti v svoji zbežnosti in osuplosti, kajti trg meji tudi na vojašnico, kjer je videti na strehi pod odtrgano opeko vojaške glave. Tudi okna so polna vojakov, prizor je zelo scenjski in nevasikdanji. Mnogiče skoraj diraj »Košutov grb. Košutov grb! Po javi se Košutov grb. Pojavljajo se več metrov dolg in širok Košutov grb, ki so ga izdelali na hitro roko študentje Akademije za likovno umetnost, in se mi s tem takoj pohvalijo. Nabito poln trg kamor so se kar naprej zgrinjali novi spovedi, ki jim nisem videl konce, je zapel himno: Naj sam napojijo lepša leta, ki jih našta usoda že zdavnaj pokopava. To ljudstvo je trpele že dovolj za svojo minulost in za svojo prihodnost. Oficirji madžarske vojske, k sem jih opazil v spovedu že na desetine, salutirajo. Dva fanta sta se vzpela

Madžarska mladina na zborovanju 23. oktobra pred Petöfijevim spomenikom

na visoki podstavek Böhmova spomenika in začelniki za njegov med madžarsko zastavo, t katero so sneli grb, potem pa Košutov grb in poljako narodno zastavo. Na podstavku stoječ študent bere resolucijo neke študentovske organizacije in zahteva uveljavljenje sklepev 20. kongresa KPSZ, množica pa skandira: »Naj živi Poljska! in »Volitve, volitve!« Ljudje zahtevajo zvočnik, na avtomobil Petöfijeva klubca se povzpejo priključeni madžarski igralci, glavni igralec iz filma »Budimpeštanska pomlad«, in recitira:

»Košut Lajos je ukazal in padel je ves polk. In če ukáže še enkrat, pojdemo v boj do zadnjega. Živela madžarska svoboda, živela domovina!«

Menda kakih sto tisoč ljudi ploška in znova zadoni himno. Nepremično gledam v rdečo progo Košutovega grba, in čitri rdeče proge, ki predstavljajo Donavo, Tiso, Savo in Dravo, oiram se na tiste tri griče, izmed katerih predstavlja eden Tatré, in zelo neprijetno mi je pri srcu, kajti Sava, Drava in Tisa so reke moje domovine, Tatré pa slovaško pogorje in tako razmišljam, kakšen bo film, ki se bo imenoval »Budimpeštanska jesen?«

Kraj mene stoji madžarski komunist, tudi vsi v ognju ob pogledu na Košutov grb. t katero so menda internacionalisti. In da najraje o veliki Madžarski! Zato se nekako tolčim: »v madžarski zgodovini je revolucija leta 1848 njihov ponos in zbuja še zmerom največje navdušenje. Pa tudi emblemi te revolucije, čeprav z nacionalističnimi elementi menda nimajo razen formalnega nobenega drugega značaja.«

(Dalje prihodajlj.)

SEZAM, ODPRI SE...

JUŠ KOZAK, BALADA O ULICI V NEENAKIH KITICAH

Najdragocenejša vrednota te knjige je sodobna snov. Naša nova književnost se je lotela z negotovimi koraki, ki hodijo včasih preveč po vrhu ali ob robu. Pred nepregledno gmoto sodobnega življenja stojimo kakor junak iz Tisove in ene noči in vzklíkamo: Sezam, odpri se!, a ni nobena odprtina dovolj velika, da bi se nagledali pravih in nepravih zakladov sodobnega človeka. Sleherni žarek, ki posije skozi razpoko, je zategadelj dragocen.

Kozakova knjiga je tak žarek. Pripoveduje nam o ljudeh neke ulice pod Rožnikom, skicira nam njihove probleme in obnavlja pestri mozaik njihovega življenja. Okvirna oseba te zgodbe, če lahko tako rečemo, je upokojeni

novinar Mohor, ki nas spremlja od Novega leta do svoje smrti na jesen. Njegovo mirno, opazujoče življenje se pred bralčevimi očmi pretaka mimo drobnih, vsakdanjih dogodkov v svoj naravni konec. Mohor se spominja preteklosti, mladosti, ljubezni, službe (na vsem leži nekaj grenkega, a tudi lepega) in opazuje sedanost. Okrog njega rastejo novi, mladi ljudje, dobri in slabi, žive in životarijo, razmišljajo in se prečkajo s sabo in časom in rinejo naprej in naprej. Vse muči to življenje in vsi bi ga radi nekoč uredili, o njem modruje tudi Mohor s svojim prijateljem mizarjem Miho in mu pravi: »Ne bi rekel, da se življenje ne popravlja, a steklo ne bo, dokler se

teorija ne vjame z življenjem in s človekom.« Mnogo ljudi je, mnogo usod in mnogo nasprotij. V predsmrtni noči sestavlja Mohor uvodnik, ki ga ugasne smrt v njegovih mislih: »Človek je samo seme časovne vsebine. Za velike pojme gre. — Da bi ljudje poslušali ptičice. — Da bi se veselili sonca in gozdov. — Da bi letali nad oblaki. — Da bi trgali zvezde z neba. — Da bi ljubili, sovražili. — Da bi kakor sinčiče ubijali mrčes in gnus. — Da bi jim bila resnica veselje in ponos. — Da bi spoštovali prijateljsko roko. — Da bi pili vino, plemenito, kot je iskrena beseda. — Da bi duh otroške sanje presajal v življenje. — Da bi ne bilo meja in pohlepa. — Da bi ljubili lepe

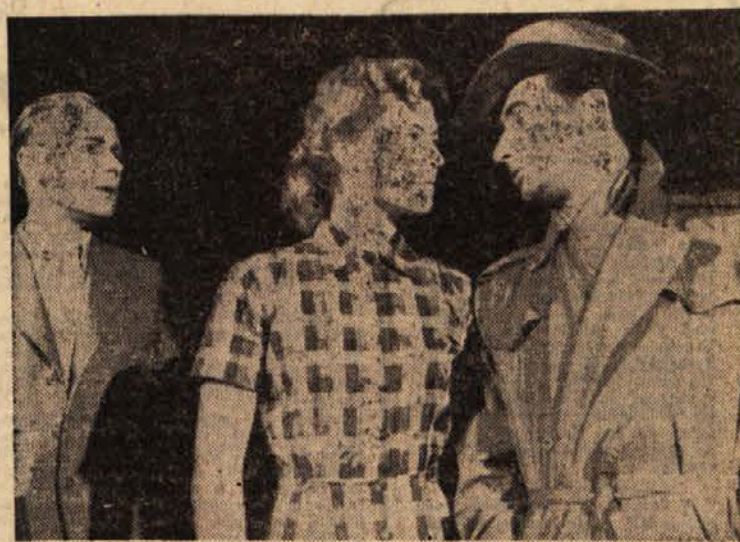
oči. — Da bi še starcem cvetela pomlad. — Da bi se razpoke v življenju ozile. — Da bi se samote razsvetlile. — Da bi vulkani v človeških srcih ne ugasnili. — Da bi smrt ostala samo spomin. — Da bi bilo človeško delo navdihneno z idejami. — Da bi radost odjeknila v večnosti. — Ne gre več za človeka. Za skupni imenovalec življenja, ki teče skozi tih in šumne ulice, ki... In tukaj se Mohorjevo življenje ustavi. Ljudje pa živijo naprej. Delajo, raziskujejo, zidajo, prodajajo, krajejo, ljubijo, se spominjajo, kujejo kariero itd., itd.

V prerezu življenja neke ulice nam je Juš Kozak naslikal panoramo sodobnega življenja. Gledamo jo deloma skozi Mohorjeve oči, deloma jo dopolnjuje pisatelj s samostojnimi poglavji, ki z okvirno osebo niso v neposredni zvezi. Ta način kompozicije mu je omogočil, da se je podoba sodobnega življenja v razmeroma skromnem obsegu teksta razrasla v širino, ki reprezentira celoto. Podoba tega življenja je dobro opazovana, pošteno napisana in prežeta s plemenitim humanizmom.

Za tem vsebinskim bogastvom nekoliko zaostaja oblikovna plat. Delo bolj plava kakor sedi. Dialogi ne učinkujejo povsed enako naravno in ta ali ona situacija se prehitro umakne s prizorišča. V delu je nekaj hlastnega, kar ga bolj približuje skici, osnutku, kakor izdelani podobi. Posamezna poglavja se kot zaključene samostojne noveltice temu osnovnemu vtisu od časa do časa izmaknejo ter učinkujejo bolj ubrano in dokončno. Sodobna snov, h kateri tipamo že s precejšnjo gotovostjo, še išče svoj sodobni izraz.

Kajetan Kovič

CETRTA PREMIERA V MESTNEM GLEDALIŠČU

Drevo bode v Mestnem gledališču v Ljubljani uprizorili dramo Alojza Remca »Magda«. Pred premiero slovenskega dramskega dela nam je Ferdo Delak, ki režira dramo kot gost, povedal nekaj o delu in o svoji režiji. Njemu sta se pridružila izjavama še igralca Slavka Glavinova, ki igra naslovno vlogo, in Jože Lončina.

FERDO DELAK: »Se pred vojno sem Remčevo »Magdo« preredil za hrvaške odre. Remec je to mojo redakcijo blagoslovil: ne tragedija, ampak skupina novelistično nakazanih slik. Tekst, ki je bil mogoče leta 1924 literarno in gledališko zanimiv, sem za današnje dni poenostavil in temu poenostavljenemu tekstu dal sceniski okvir.«

SLAVKA GLAVINOVA: »Moja največja želja pri vsaki vlogi je, da se čimbolj približam zamisli avtorja, zlasti še, če je to naš slovenski avtor. Vloga Magde nikakor ni enostavna, zanimiva je, a tudi težka.«

JOŽE LONČINA: »Take vloge do sedaj še nisem imel, ali bolje rečeno, takih vlog še nisem imel. Igram namreč več oseb in ker so scene kratke, je to za igralca zelo težko delo: podoživljati v sebi med seboj različne ljudi in jih v kratkih časovnih presledkih podati človeško polno in prepričljivo. Kljub vsemu pa, upam, ta trud in vnema nista bila zaman.«

Na sliki: Glavinova, Lončina in Arčon v »Magdi«.

Kipar in medaljer Stane Dremelj petdesetletnik

Te dni se bosta srečala na prizjani Večni poti, v prečudni slabi, katero sprehajalci s spoštljivim začudenjem ogledujejo (ki pa ni drugega kot kiparski atelje), dva uvaževanja vredna moža: kipar Stane Dremelj in pa legendarni oče Abraham. Kako bo tekel med njima pomenek, ne vemo natanko. Gotovo pa je, da bo gostoljubni kipar očaka dobro postregel, nekje se bo našla za-

bil je delavec na žagi, v opekarni, nato je prišel h kruhu — kot pekovski pomočnik. Zemlje in štruce, katere je »modeliral«, so morale biti lepih oblik. Toda no, tranji glas — »demonion« — mu ni dovolil, da bi postal spoštani gospod mojster, z napetim trebuhom in mošnjo šmarnih petic. Nenadoma ga srečamo v podobarski delavnici na Vrhniki in sedaj se je začel! Skrionostne slutnje so dobile realno obliko, v častilijem ozdušju stare rezbarske delavnice je fant zagledal svojo žltoljensko pod čisto in jasno pred seboj. Sledilo je učenje na srednji tehnični šoli v Ljubljani (profesor Kralj in Sever) in nato na zagrebški Akademiji pri kiparju Fr. Kržiču ter medaljerju Iv. Kerčiču. V Zagrebu je živel tako, kakor večina naših mladih umetnikov sin speod priložnostnega rezbarskega dela, od dobrih ljudi, zastojarskih porcij mleka in od idealov.

Posvetil se je medaljerstvu. Napotke za to kiparsko vrsto je dobil pri profesorju Severju in kasneje pri Ivanu Kerčiču. Je to po formatu majhna umetnost, po umetnostni obliki in osebnini pa silno zahtevna panoga. Na mali površini in v reliefu je treba povedati velike stvari. Zato so potrebne izrazita umetnostna koncentracija, velik smisel za kompozicijo, čistota risbe, ljubezen do materiala, potrpežljivost in dobro poznavanje obrti. Vsem tem težkim pogojem je bil Stane Dremelj, kot je dokazal s svojim delom, kos. Proletarska kri mu je narekovala smisel za praktičnost in brezpogojno ljubezen do realizma. Številne medalje in plakete, izročene v kamnu, slonovki, bronu in drugemu gradivu so pričle takega načina njegovega umetnostnega oblikovanja. Opraviti imamo s portretnimi glavami, ki so realističen prenos oblik na dano ploskev, seveda prečiščene v ognju ustvarjalne osebnosti. Naj navedem samo nekaj glavnih del: »Mira«, »Lastna podoba«, »Vesna«, portret Trubarja, Cankarja, Zupančiča, F. S. Finžgarja, Fr. Steleta in množica drugih. Dremeljevo delo je vzbudilo na mnogih razstavah veliko zanimanje in priznanje.

Stane Dremelj

prašena steklenica in še to in ono. Če pa bo Dremelj očancu pripovedoval o svojem življenju in delu bo ta povest izgledala nekaako takole:

Rojen je bil kipar Stane Dremelj v rojstnem kraju Ivana Cankarja na Vrhniki, 9. novembra 1906. Ne čisto na »Klancu siromakov«, vendar iz njihovega plemenitega in številnega rodu. Proletarski sin, s težko mladostjo:

Da končam: nesmiselno je vptiti proti plaži, dokler ji prikazujemo in ji sprejemamo z odprtimi rokami; nesmiselno je tožiti nad slabim oblikom domačega filma, dokler se le-ta še vedno lovi za svoje pravo podobo: Kekeca, Vesno, Trenutkov odločitve pa tudi najnovejšega. Dolne miru, naša publika odločno odločena, da ne bo šla s med najbolj obiskanimi. Razlog je stori druge, priznamo si: tudi lepe stvari, če so nam posredovane nerodno ali dolgočasno, izgubijo svojo lepoto.

Na splošno pa bi se dalo rešiti problem večne spornih filmskih sporedov s politiko, ki so jo osvojili naše založbe — čeprav bi se dalo tudi njim marsikaj očitati —, ki so sestavljene iz problema s tem, da ga enostavno ne tiskajo. Z drugimi besedami: namesto slabih prikazujemo dobre filme in okus publike se bo spremenil. Zato je potrebno (začnimo pri vrhu): poostren in jasen kriterij, izoblikovan odnos do filma Zvezne cenzurne komisije, večje sodelovanje in prav tako jasen kriterij distribucijskih podjetij pri nakupu tujih filmov, spremenjen odnos gospodarsko-upravnih organov, ki gledajo na kinematografe — predvsem v mestih — kot na izrazito gospodarska podjetja.

Sicer pa pisanje o filmu še dolgo izvedena skoraj neresno ali, milo povedati: »Stane, na mnoga, mnoga letala!«

Dr. Stane Kukučič

Barok v Dalmaciji

KNJIGA MATICE HRVATSKE

Teh nekaj vrstic pišem ob izidu knjige »Umjetnost 17. i 18. stoljeća u Dalmaciji«, ki jo je pred kratkim izdala Matrica hrvatska. Njen avtor je Kruno Prijatelj, poleg Cvete Fiskovića med mlajšimi znanstvenimi močmi najvnetejši raziskovalec likovnih vrednot na dalmatinskem področju. Mimogrede lahko omenim, da po starem očetu teče v njem tudi slovenska kri. O delavnosti tega mladega znanstvenika

priča čez petdeset krajiših in obsežnejših razprav in študij, ki jih je objavil po zadnji vojni, nekatere tudi v samostojnih knjigah (n. pr. o baroku v Splitu in o slikarjih Federiku Benkoviću in Andriju Meduliću). Tri razdobja ga posebej pritegujejo, dalmatinski barok, ki ga je ta znanstvenik tako rekoč odkril, obdobje dalmatinske slikarstva v 15. in 16. stol. in pa skulptura kasne antike in zgodnjega srednjega veča v Dalmaciji.

O njegovem novem delu le nekaj podatkov. Posvečeno je dalmatinskemu baroku, ki je bil doslej malo proučevan. Tudi to sorazmerno obsežno in zelo in- struktivno delo smatra avtor za nepopolno in šele za začetek svojih proučevanj. Dovršil ga je že leta 1951. V treh obsežnih poglavjih govori o arhitekturi, kiparstvu in slikarstvu v Dalmaciji (84 strani velikega formata), sledi osem strani literature o dalmatinskem baroku, potem pa 76 reprodukcij najpomembnejših baročnih umetnin v Dalmaciji. Na koncu naj omenim, da v kratkem izide novo Prijateljevo likovno zgodovinsko delo z naslovom »Dokumenti za historiju dubrovačke barokne arhitekture«.

T. P.

PRVI ZVEZEK »KRONIKE«

CASOPISA ZA SLOVENSKO KRAJEVNO ZGODOVINO ZA LETO 1956

Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, stopa v četrto leto svojega izhajanja. Šele te dni je namreč z veliko zamažo izšel prvi zvezek za leto 1956, kot zgovorna priča velike preobremenjenosti naših tiskarn in kilisarn.

Opozorili bi najprej na novo okusno znanje opremo ing. arch. B. Kobeta, ki je za ovitek naredil tudi poseben izvirni lesorez z motivom z vinskega sodea.

Razprave in članki, ki jih vsebuje prvi zvezek, so dokaj pestri, tako časovno kot krajevno. Uvodno mesto zavzema razprava Dušana Keramavnerja prvi stavlji in o razmerah na Jesenicah pred začetkom političnih bojev, ki je posebej prirejen odlomek iz avtorjevega dela o razvoju delavskega zibanja na Jesenicah, ki ga namerava izdati jeseniška železarna. Razprava odkriva ozadje prve stavke na Jesenicah leta 1891, ki je tu prvi obravnavana in prikazuje politične razmere na Jesenicah in v jeseniški tovarni KID, kjer je gospodaril takratni ravnatelj K. Luckmann in drugi nemški uradniki in mojstri. Stavko je sprožil nov mezdni sistem, ki je zelo zniževal plače delavcev. O razmerah na Jesenicah in v tovarni je v »Slov. Narodne poročila« takratni občan Miroslav Malovrh, ki je kasneje zaradi nepsotovanja Luckmannu izgubil službo. — Po opisu žige Zois, lastnika tužin na Javorniku in v Bohinju iz leta 1778, je prikazala M. Verbič bohinjsko rudarstvo in fužinarstvo konec 18. stoletja. Zois je prvi od kranjskih fužinarjev uvedel 1789 nove visoke

peči, ki so bile racionalnejše od starih, ki so uporabljale le dražje trdo oglje. Iz razprave vemo, o težkem delu in o življenjskih pogojih rudarjev, fužinarjev in ogeljarjev, katerih plače so bile v primeri z ostalimi delavci silno nizke. — Zgodovinar Celja Janko Orožen je prispeval zgodovinski pregled regulacije Savinje in njenih pritokov. Avtor daje najprej kratek pregled številnih poplav od najstarejših časov preko rimske dobe in srednjega veča, vse do zadnje velike poplave poleti 1954, nato pa opiše razne ukrepe, da bi jih preprečili. Regulacijska dela, ki so se začela v preteklem stoletju z regulacijo Savinje nad Celjem niso uspela, trajne uspehe obeta regulacija pod Celjem, ki bo izvršena v prihodnjih letih in tako odstrani nevarnost povodinj za Celje in okolice. — Zanimivo branje je stavke M. Smoletove o podložnikih in vojaški službi v terezijanski dobi. Takrat je bila vojaška služba še domratna, služili pa so jo povečini le ubožnejši kmečki podložniki, ki so se je seveda branili — toda večinoma brezuspešno. V zvezi z odkupom od vojašine, kar so zmogli le premožni, je tukaj obravnavan slučaj nekega blejskega podložnika, ki je zmanj plačal odkupnino za svojega sina, ki ga pa ni nikoli več videl. V njegovo korist je kasneje prišel tudi Val. Vodnik. — Detalj iz borbe slovenskih kmetov proti fevdalnemu sistemu obravnava Jože Zontar v opisu upora podložnikov gospostva Brda pri Kranju v letih 1781—1785, ko so se kmetje uprli strožji tlaki, ki jo je hotel imeti lastnik žiga Zois.

Vendar njihove pritožbe in tožarjenja pri sodišču niso imela uspeha, ker je fevdalni red, kljub terezijanskim reformam, bil še zelo trden in so bili kmetje brez opore. — Številne vnušnja gradnja strokovne izraze, ki jih je uporabil priški pesnik P. Skuhala v svoji pesmi »Spjimo do dna«, je v temeljiti razpravi obrazložil L. Stanek ter podal pregledno sliko vnušnjaških del. — V novejšo zgodovino obsega članek dr. J. Zontarja, ki opisuje po okrajšanih dokumentih arhiva armadne skupine maršala S. Borovića dogodke in stanje na avstrijski fronti proti Italiji od konca 1917 do razsula 1918. — V spomin pok. dr. J. Polca je objavil dr. P. Blaznik kratek sestavek, ki podarja pokojnikove zasluge na področju slovske agrarne zgodovine in s tem povzema tudi krajevno zgodovino. — Rubrika Muzejske novice prinaša opis dela Pokrajinskega muzeja v Mariboru v letih 1953—1955 od B. Tepičja ter zbirke Mestnega muzeja v Idriji od S. Logarja. Zvezek zaključujejo poročila o novih publikacijah, zanimivih za krajevno zgodovino.

IZ KOPRSKEGA GLEDALIŠČA

Nedavno so v gledališču za Slovensko Primorje uprizorili Dehrijevo »Sesto nadstropje«. Delo je režiral Srečo Tič

V tem prvem desetletju po osvoboditvi je bilo pri nas že toliko napisane (in govorne) o filmu, filmski politiki, repertoarju naših kinematografov, o domači filmski distribuciji ali umetnosti, s kakršnega zornega kota jo pač kdo presoda, da so celo najpreprostejši stvari postale hudo zapletene in da izvenveza pisanje o »sedmi umetnosti« še skoraj neresno, ali, milo rečeno: to pisanje je že zdavnaj brez haska. In vendar si človek ne more kaj, da se ne bi spet in spet vračal na te nehalne stizice filmskega kronista.

Na splošno vzeo, nivo naših filmskih sporedov res ni zelo visok, tudi ne takšen, da bi lahko brez pridržka priznali film za najsoodobnejše in najuspešnejše kulturo-vzgojno izrazno sredstvo. Eni krivijo kinematografska podjetja, se pravi, tiste, ki filme prikazujejo, drugi se izgovarjajo na okus publike, ki s svojim obiskom določa takšen in takšen filmski spored. Nekateri gredo celo tako daleč, da kratkomaletno menijo (in govorijo), da je film v bistvu škodljiv pojav. Kot reče: vse dosedanje pisanje (in najbrž tudi bodoče) o filmu je ostalo brez haska: filmski sporedi niso danes nič ali skoraj nič boljši kot so bili pred petimi ali več leti. Stvar je morda bolj preprosta, kot se nam zdi.

Predvsem si moramo biti na jasnem, kaj je pravzaprav film. Menim celo, da je glavni vzrok zmede prave dejstvo, da si še vedno nismo na čistem, kaj je bil in kaj od njega pričakujemo. Eni menijo, da je film izrazita veja industrije s končnim namenom: profit. Drugi pa, da mora biti film umetnost in samo umetnost, ki ne sme imeti nobene zveze z denarjem. Konkreten rezultat teh dveh stališč so naši filmski sporedi: toliko umetnosti, da pod njenim imenom lahko vnovič plačajo. Ali z drugimi besedami: vsi, ki imajo tako ali drugačno zvezo s filmom, hočejo od njega imeti tudi kar največ koristi: zato koketirajo z najbolj nezahtevnim okusom obiskovalcev. Mislim, da je že čas, da se odločimo za eno ali drugo: če je film prvenstveno industrijski artikel, glejmo, da bomo iz njega čimveč iztisnili, sicer pa ga pustimo pri miru; če pa zahtevamo, da mora biti umetnost, da naj vzgaja

DENAR ALI KULTURA

KDO JE KRIV SLABIH FILMSKIH SPOREDOV: OKUS PUBLIKE ALI DENAR?

in plemeniti ljudi, potem je treba spreminiti dosedanj odnos do filma, predvsem v temelju spreminiti našo nabavno politiko.

Uvoz filmov. Prav tu bi bilo treba začeti. Resda imamo v naši državi eno samo izvozno-uvozno agencijo: Jugoslavija-film, ki pa zastopa nič manj kot šest distribucijskih podjetij: Vesna, Croatia, Moravo, Kinema, Zeto in Makodoni-film, ter približno isto število domačih filmskih producentov. Ta agencija je: v bistvu trgovsko-pravni posrednik med imenovanimi distribucijskimi podjetji in tujimi producenti. Postopek torej, ki bi lahko bila dovolj učinkovita, da bi gledal boljše filme, kot jih gledamo. Kje torej teli zajet? Absolutno pomanjkanje enotnega kriterija. Vsako od omenjenih distribucijskih podjetij samo deloma izpolnjuje filmski repertoar, zato ni nobene od teh podjetij niti moralno niti lahko draga vezano, da bi skrbelo za resnično kvantiteten uvoz filmov. Konkretno koristi so celo v obratnem sorazmerju z vestnostjo opravilnega dela: podjetja, ki najzjajp opravljajo »ofteparad omup« ciljskim podjetjem določeno procent inkasa, kvaliteta tu ne igra nobene vloge. Zato je povsem razumljivo, da distribucijska podjetja najraje nabavljajo filme, za katere je naprej vedno, da bodo zelo obiskani. Kot že rečeno: ta podjetja nimajo skupnega kriterija, za nekatera bi mogli celo trditi, da so se že popolnoma zmerkantilizirala, druga imajo še nekaj občutka in smisla

za dostojnost. O tem je bilo v našem tisku že večkrat govora.

Če distribucijskim podjetjem lahko očitamo pomanjkanje enotnega kriterija in premahno sodelovanje, bi lahko Zvezni cenzurni komisiji očitati, da s sploh nima kriterija, saj gredo vsi slabi filmi skozi njene roke, z njeno pristankom. Če bi hoteli izboljšati filmske sporede, bi morali na to misliti že tu, na samem vrhu oziroma pri samem začetku. Prav ta komisija bi morala vplivati in pravzaprav, če je to potrebno — in to menimo, da je — oblikovati repertoarno politiko distribucijskih podjetij.

Pa še nekaj je treba pri tem poudariti: ločiti je treba filmske repertoarje v velikih in večjih mestih ter filmske sporede na podeželju. Lani smo uvozili 144 filmov, letos jih bomo morda kakih 10 več. Še tako mesto, kot je Ljubljana, bi potrebovalo vsaj 200 filmskih premier letno, ali z drugimi besedami: kinematografska podjetja v vseh večjih mestih so primorana odkupiti vse filme, domače in tuje, dobre in slabe, s čimer indirektno proti svoji volji, podpirajo profitorsko politiko nekaterih distribucijskih podjetij. Saj se seberno kinematografska podjetja v večjem mestu mora, kljub odkupu vseh uvoženih in doma izdelanih filmov, stalno zatekati še k repizmanju. Ker pa tudi ta podjetja poslujejo na osnovi gospodarske računice, je stvar več kot jasna. Decela drugačnega stanja je na podeželju, tam vrto od 50 do največ 100 filmov na leto, se pravi, vsaj delna izbira je tu že mogoča, ker je na razpolago več filmov, kot je možnih predvsem. In vendar tudi tu filmski sporedi niso nič boljši. Mimo dejstva, da tudi tu gospodarstva računice, da tudi pomena, je treba iskati vzroke za slabše filmske sporede na podeželju tudi v pomanjkanju okusa tistih, ki filme nabavljajo, največkrat so pod močnim vplivom mesta; naročajo in vrte fil-

me, ki so v tem ali onem večjem centru »uspeli«. Predvsem tu bi bila tako imenovana filmska vzgoja, ki samo potrebuje. Nekaj se v tem časih že poskušati pri Pedagoškem centru v Ljubljani bodo oziroma se bila redna predavanja in seminarji (s prikazovanjem filmov) o tem, kaj je in kaj ni dober film. Pokazalo se je namreč, da je tudi učitelstvo, ki marsikje edino lahko oblikuje oziroma pomaga oblikovati kulturni in estetski okus publike, prav tako kot večina filmskih obiskovalcev negotovo v presojanju vrednosti filmov.

Pregled filmskega obiska v Ljubljani — ista silka je najbrž tudi drugod — ustvarja dokaj čudno sliko tako imenovanega »okusa publike«. Samo nekaj števil in naslovov filmov, ki so imeli letos najboljše in najslabši obiski: Zena ž neapeljskih ulic — 34.000 obiskovalcev, Mogambo — 32.778, Sakačevan — 32.000, Pesmi zlatega zapada — 30.600, Kraljica Kristina — 29.700, Strije brez postelje in Hanka — 27.000, Daljni sever — 26.000, Avstralski Robin Hood — 25.000, Dvoboj v džungli — 25.000, Poslednji sem vletel Pariz — 25.000, Poslednji Apač — 23.000, Hondo — 22.000, Atila — 21.000, Houdini — 20.000, Moč z revolverjem 21.000 itd. Številno obiskovalcev kavbojk se giblje med 15 in 20 tisoč, pa tudi — kot je razvidno iz zgorajne statistike — čez dvajset. Zda pa še nekaj imen spodnjih na lestevici: Jubilej gospoda Ilija — 2407, Zadnji tir — 2000, Lažni car — 4030, Obleganje — 3500, Šolaja — 5900. Ne obračaj se, sinko — 3200, Voljak Brovkin — 7000, Frederic Chopin — 7000, Pomlad v Budimpešti — 4630, Pokolenje — 8000 itd.

Ta statistika je katastrofalna za domači film, pa tudi za film naših zohodnih sosedov. Mislim, da se je treba ob tem zamisliti, nikako pa se ne smemo zadovoljiti s tem, da naša publika podcenjuje domači film in se naslaja ob nemških sentimentalnih

OBISK NA SMUČARSKI ZVEZI SLOVENIJE

Sezona zimskih športov pred durmi

Vrhovi nekaterih naših gorskih velikano... Biljača se zima nam je že poslala svoje pozdrave...

Zanimalo nas je, kaj delajo v tem času smučarji... Zanimalo nas je, kaj delajo v tem času smučarji...

Stopili smo v sobo št. 15. Tehnični sekretar Lovšin... Stopili smo v sobo št. 15. Tehnični sekretar Lovšin...

— Mi tekači tudi doslej nismo veliko potovali... — Mi tekači tudi doslej nismo veliko potovali...

— Naša glavna skrb ho letos ta, da dosežemo še večjo množičnost v naših vrstah... — Naša glavna skrb ho letos ta, da dosežemo še večjo množičnost...

OLIMPIJSKE PRIPRAVE AMERIŠKIH KOŠARKARJEV

Sredstva za pot v Avstralijo so dobili z gostovnjem po Ameriki

Ameriški košarkarji gostujejo po ameriških državah... Ameriški košarkarji gostujejo po ameriških državah...

orožje ameriških košarkarjev... orožje ameriških košarkarjev. Ta črni košarkar se je odlikoval že v svojem klubu S. Francisco...

Ameriški košarkarski reprezentančni trener... Ameriški košarkarski reprezentančni trener »Phillips Ollersa«...

TRENING TEKMA NAŠE NOGOMETNE REPREZENTANCE

21 golov

Zagreb, 9. novembra. — Naša nogometna reprezentanca, ki se v Zagrebu pripravljata za srečanje z reprezentanco Škotske... Zagreb, 9. novembra. — Naša nogometna reprezentanca...

Največ golov je dal Ognjanov — 6, častni gol za Kustošijo pa je dosegel Toplak... Največ golov je dal Ognjanov — 6, častni gol za Kustošijo pa je dosegel Toplak...

Krim — Ljubljana 2:3 (0:1)... Ljubljana, 9. nov. — Včeraj je bila na igrišču Krna prijateljska nogometna tekma med Ljubljano in Krimom...

Jutri Odred — Tekstilac... V nedeljo, 11. novembra, bo na stadionu Odreda ob Titovi cesti prvenstvena nogometna tekma I. nogometne lige...

Naša reprezentanca: Bears, Belin, Crnković, Boškovič, Horvat, Tasič, Petaković, Milutinović, Ognjanov, Vukas in Zebec... Naša reprezentanca: Bears, Belin, Crnković, Boškovič, Horvat, Tasič, Petaković, Milutinović, Ognjanov, Vukas in Zebec.

Brzojavke

GDANSK, 9. nov. (Tanjug). — Drevo bo tekma najboljših poljskih in jugoslovanskih košarkarjev... GDANSK, 9. nov. (Tanjug). — Drevo bo tekma najboljših poljskih...

VARSAVA, 9. nov. (Tanjug). — BSK je v tehničnu boljšo igrmo premagal reprezentanco Šaljonska... VARSAVA, 9. nov. (Tanjug). — BSK je v tehničnu boljšo igrmo premagal...

BRUSELJ, 9. nov. (Reuter). — Srečanje mladinskih nogometnih reprezentanc Anglije in Poljske je bilo po ure pred konec tekme zaradi goste megle prekinjeno... BRUSELJ, 9. nov. (Reuter). — Srečanje mladinskih nogometnih reprezentanc...

PARIZ, 9. nov. (AFP). — Mladí francoski plavalca Robert Christophes je preplaval v Marseilu v 25-metrskem bazenu 100 m hrbtno v času 1:02,4 minute... PARIZ, 9. nov. (AFP). — Mladí francoski plavalca Robert Christophes...

BOGGRAD, 9. nov. — V sekretariatu Rokometne zveze Jugoslavije so izbrali dvojčeta za četrtfinalno tekmovalne ženske vrste za »Jugoslovanski pokal«... BOGGRAD, 9. nov. — V sekretariatu Rokometne zveze Jugoslavije...

ZAGREB, 9. nov. — V nedeljo se bo v Zagrebu začelo državno prvenstvo v rokoborbi... ZAGREB, 9. nov. — V nedeljo se bo v Zagrebu začelo državno prvenstvo...

Hokejski klub »Ljubljana« bo imel občni zbor v ponedeljek, 12. novembra ob 19 v prostorih Olimpije ob Celovški cesti... Hokejski klub »Ljubljana« bo imel občni zbor v ponedeljek, 12. novembra...

Objava

Hokeyjski klub »Ljubljana« bo imel občni zbor v ponedeljek, 12. novembra ob 19 v prostorih Olimpije ob Celovški cesti... Hokeyjski klub »Ljubljana« bo imel občni zbor v ponedeljek, 12. novembra...

NAMIZNOTENISKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Prvo kolo brez presenečenj

Beograd, 9. nov. Tu se je danes začelo mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu... Beograd, 9. nov. Tu se je danes začelo mednarodno prvenstvo Jugoslavije...

ostali pomembnejši rezultati: Andreadis (CSR) : Frantič (J) 3:1, Amoretti (F) : Kovač (J) 3:0, Tokar (CSR) : Tomazič (J) 3:0, Stipek (CSR) : Stojilj (J) 3:0, Harangozo : O. Horvat (J) brez borbe, Roland (Belg.) : Osmanović (J) brez borbe, Harastosi (Rom) : Hamerlic (J) 3:1, Pospelal (CSR) : Muči (J) w. o., Reuter (Rom) : Jazvici (J) 3:0, Berzic (Mdz) se je kvalificiral v drugo kolo brez borbe... ostali pomembnejši rezultati: Andreadis (CSR) : Frantič (J) 3:1, Amoretti (F) : Kovač (J) 3:0, Tokar (CSR) : Tomazič (J) 3:0, Stipek (CSR) : Stojilj (J) 3:0, Harangozo : O. Horvat (J) brez borbe, Roland (Belg.) : Osmanović (J) brez borbe, Harastosi (Rom) : Hamerlic (J) 3:1, Pospelal (CSR) : Muči (J) w. o., Reuter (Rom) : Jazvici (J) 3:0, Berzic (Mdz) se je kvalificiral v drugo kolo brez borbe.

Naši vaterpolisti marljivo trenirajo

Naši vaterpolisti, ki se tu muže že nekaj dni, se v glavnem dobro počutijo. Moti jih le hladno vreme... Naši vaterpolisti, ki se tu muže že nekaj dni, se v glavnem dobro počutijo. Moti jih le hladno vreme.

O Gordonu Pirieu Vel. Britanija — strokovnjaki menijo, da bo osvojil zlato medaljo. Če ne v teku na 5000, pa vsaj na 10.000 m.

KEGLJANJE Starc: 902 keglja!

Ljubljana, 9. nov. Včeraj je bil na kegljišču Gradisa prijateljski dvoboj moških in ženskih vrst domačega Gradisa ter Triglava iz Kranja... Ljubljana, 9. nov. Včeraj je bil na kegljišču Gradisa prijateljski dvoboj moških...

MELBOURNE v olimpijski mrzlici

»Gruzija« naposled prispela Medtem ko prihod prvega dela sovjetskih športnikov z letalom ni vzbudil skoraj nobene pozornosti... »Gruzija« naposled prispela Medtem ko prihod prvega dela sovjetskih športnikov...

terih je bila tudi njihova udeležba na nitki... terih je bila tudi njihova udeležba na nitki. Toda ne le zaradi tega, marveč so postavili Norvežani še en pogoj, ki zadeva njihovo udeležbo na olimpijskih igrah.

Romuni se ne počutijo dobro Med prvimi, ki so prispeli v Melbournu, so bili italijanski kolesarji... Romuni se ne počutijo dobro Med prvimi, ki so prispeli v Melbournu, so bili italijanski kolesarji.

Težave s prevozom Ker v Kairu ne morejo pristajati letala, so nastale s transportom športnikov iz Evrope večje težave... Ker v Kairu ne morejo pristajati letala, so nastale s transportom športnikov iz Evrope večje težave.

naše olimpijske reprezentance, ki se v Zagrebu pripravljata za srečanje z reprezentanco Škotske... naše olimpijske reprezentance, ki se v Zagrebu pripravljata za srečanje z reprezentanco Škotske. Naša reprezentanca: Bears, Belin, Crnković, Boškovič, Horvat, Tasič, Petaković, Milutinović, Ognjanov, Vukas in Zebec.

Olimpijske novice

Iz Beograda je včeraj odpovala tretja skupina jugoslovanskih olimpijcev... Iz Beograda je včeraj odpovala tretja skupina jugoslovanskih olimpijcev.

V četrtek, 15. novembra, bodo odpovali v Melbournu... V četrtek, 15. novembra, bodo odpovali v Melbournu.

Eriztopovski olimpijski komite je poslal brzojavko... Eriztopovski olimpijski komite je poslal brzojavko mednarodnemu olimpijskemu komiteju v Lausanneu...

Zastava skupne reprezentance Zahodne in Vzhodne Nemčije na olimpijskih igrah bo črna... Zastava skupne reprezentance Zahodne in Vzhodne Nemčije na olimpijskih igrah bo črna.

Olimpijski komite Švice je sklenil, da zaradi trenutnega položaja na svetu ne bo poslal svojih športnikov... Olimpijski komite Švice je sklenil, da zaradi trenutnega položaja na svetu ne bo poslal svojih športnikov.

V francoski olimpijski reprezentanci je 188 članov... V francoski olimpijski reprezentanci je 188 članov. Izmed teh je 140 športnikov, ki bodo tekmovali v vseh panogah razen v nogometu, hokeju in vaterpolu.

Z letalom je odpovala iz Manlle 39 filipinskih reprezentantov... Z letalom je odpovala iz Manlle 39 filipinskih reprezentantov.

Prva skupina angleških športnikov, okrog 80 atletov in plavalcev, je včeraj odpovala iz Londona v Melbournu... Prva skupina angleških športnikov, okrog 80 atletov in plavalcev, je včeraj odpovala iz Londona v Melbournu.

V Melbournu so prispeli reprezentanti južnoafriške unije... V Melbournu so prispeli reprezentanti južnoafriške unije. Še preden je bilo jasno, da bodo šlo na olimpijske igre, je včeraj odpovala iz Tel Aviva v Melbournu. Najprej je bilo dočleno, da bo šlo na olimpijske igre 20 izraelskih športnikov, nato pa je bila reprezentanca skrbena — zaradi vojne stanja.

Tudi Holandsko bo verjetno odpovala udeležbo na olimpijskih igrah... Tudi Holandsko bo verjetno odpovala udeležbo na olimpijskih igrah. To bi bila še četrta država, ki bi uradno odpovala udeležbo. Pred njo so odstopili Egipt, LR Kitajska in Španija. Tudi norveška federacija razmišlja o tem, ali naj njeni športniki ostali doma. Zdelo se je, pri norveških jadralcih na vodi, ki sahtejavo, naj norveška federacija umakne svojo prijavo za to disciplino. Prva skupina skandinavskih športnikov pa je davila odpovala z letalom v Melbournu. Med njimi je tudi 7 norvežanov. Ostali so študi (30), Fini (23) in Dani (14).

Tudi Holandsko bo verjetno odpovala udeležbo na olimpijskih igrah... Tudi Holandsko bo verjetno odpovala udeležbo na olimpijskih igrah. To bi bila še četrta država, ki bi uradno odpovala udeležbo. Pred njo so odstopili Egipt, LR Kitajska in Španija. Tudi norveška federacija razmišlja o tem, ali naj njeni športniki ostali doma. Zdelo se je, pri norveških jadralcih na vodi, ki sahtejavo, naj norveška federacija umakne svojo prijavo za to disciplino. Prva skupina skandinavskih športnikov pa je davila odpovala z letalom v Melbournu. Med njimi je tudi 7 norvežanov. Ostali so študi (30), Fini (23) in Dani (14).

Malbourn, novembra. (Od našega posebnega dopisnika.)

V mesto XVI. olimpijskih iger sak dan prihajajo nove in nove reprezentance... V mesto XVI. olimpijskih iger sak dan prihajajo nove in nove reprezentance. V organizacijskem komiteju pričakujejo, da se bo v olimpijski vasi naselilo 4955 atletov, v kolikor seveda še nekatere države ne bodo odpovala udeležbe. Gre za norveško reprezentanco, ki se bo o njeni udeležbi odločilo tik pred začetkom iger. Nasploh pa vlada tu pričepčanje, da zadnji razburljivi politični dogodki v Evropi in vojna na Srednjem vzhodu ne bodo spravili v nevarost XVI. olimpijskih iger.

Tudi slabo vreme povzroča vsem precej skrbi... Tudi slabo vreme povzroča vsem precej skrbi. Namesto, da bi bilo vreme tako kot na primer pri nas v Evropi v začetku junija, je takšno kot pri nas slabo aprilsko vreme. Deževje spremlja tudi hlad. Pričakovani so, da bo olimpijska vas mestece v vrhu, toda spričo zadnjega, nasploh slabega vremena, parki v olimpijski vasi ne dajejo tega videza.

Številni tuji turisti

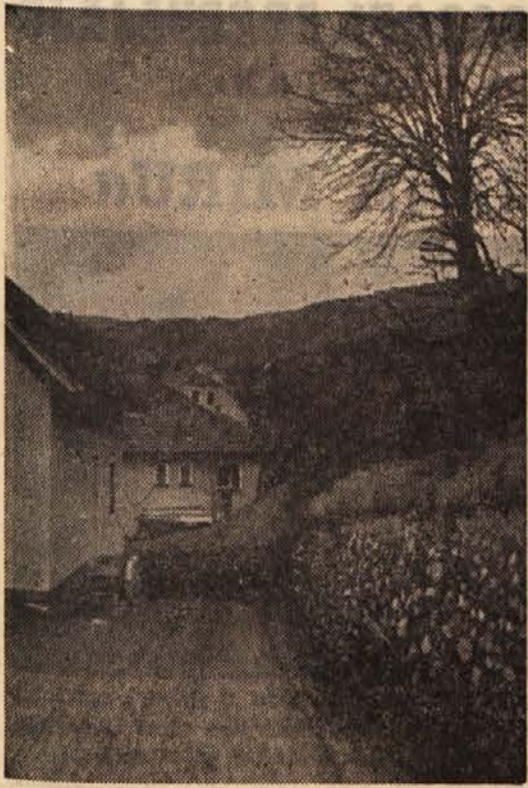
Lahko se reče, da se je olimpijska mrzlica v Melbournu začela že tedaj, tik pred olimpijskimi tekmami... Lahko se reče, da se je olimpijska mrzlica v Melbournu začela že tedaj, tik pred olimpijskimi tekmami. Prej pa se je omejila le na ozek krog funkcionarjev. Sedaj je popolnoma drugače. Vsi se trudijo, da bi čimbolje pripravljeni pričakali velike športne dogodke in da bi se gostje pri njih počutili čimbolj prijetno. Mesto vsak dan okrajujejo. Največja zanimivost pa je, in bo verjetno ostala do konca olimpijskih iger, ogromna, skoraj 30 metrov visoka bakla, ki gori, odkar so prinesli z letalom olimpijski ogenj iz Olimpa. Po prodanih vstopnicah sodijo, da bo obiskalo Avstralijo prihodnje dni okoli 15.000 tujevc.

Okoli 4700 jih pričakujejo iz Velike Britanije, 4600 iz Nove Zelandije, iz ZDA 2400 itd... Okoli 4700 jih pričakujejo iz Velike Britanije, 4600 iz Nove Zelandije, iz ZDA 2400 itd. Prenočišča v hotelih so bila praktično oddana že pred letom. Organizacijski odbor pa bi imel precej težav, če ne bi meščani ponudili svoje sobe in rade volje dovolili, da gostje taborijo na njihovih vrtovih. Vlada je sporočila vsem avstralskim konzulatom, naj bodo pri dajanju potnih dovoljenj in informacij zelo prožni in naj ne pozovejo interesentom nepotrebnih težav.

Posnetek iz letala: Melbourn, prizorišče XVI. olimpijskih iger. V ospredju je središče mesta, v desnem kotu zadaj pa olimpijski park, v katerem bodo vsa tekmovalna. Stevilni domači in tuji gledalci ne bi mogli prisostvovati olimpijskim igram, če jim gostoljubni prebivalci Melbournu ne bi nudili prenočišč v svojih domovih.

USPELE PRIREDITVE v Koroškem kulturnem tednu

»Soteska« na Ravnah na Koroškem. Klanec, ozka cesta in nepregleden oster ovinek zahtevajo previdno vožnjo

Vse prenoslo umirajo pestrje jesenske barve po hribih okrog koroških Ravn. Utopljajo se v vzkandni sivini in gostih meglah, ki ležijo včasih po ves dan po globelih med njimi.

A vse življe se razvija v tem svetu pod Uršljo tisto življenje, ki v marsikomu zaneti slo in željo po doživljanju nečesa lepega, nečesa, kar ga oplemeniti, obogatiti, DPD »Svobodas Prežihovega Vorančca« si je že pred desetletji postavila in cilj, društvene sekcije utripajo v tem ritmu dolga desetletja. In navadno se vsako leto takole na jesen njihova dejavnost najlepše razviti. Skoraj vsak koroški festival (10 jih je bilo izza osvoboditve) so dale Ravnne svoj doprinos.

Letos praznujemo v času od 3. do 11. novembra svoj koroški kulturni teden. Priprave zanj pomenijo stotine žrtvovanih ur v vseh sekcijah. Večina prireditve se odvija v temeljito prenovljenem Titovem domu, nekaj pa tudi v sosednjih Prevaljah in Kotljah.

Koroški kulturni teden se je začel s premiero Tavčar-Sestove drame »Cvetje v jeseni«.

V nedeljo so se zbrali pri »Jurčku«, domačiji visoko gori pod kapo Uršlje gore, ljudje k odkritju spominke plošče

padlim partizanom. Tukaj je v svojem govoru gov. Beno Kotnik orisal okoliščine, v katerih so umrli ti koroški borci za svobodo. Zveza borec iz Ravn je položila pred ploščo lep venec. Pri tej proslavi je sodelovala tudi ravenska godba na pihala. Na manevru predvojaške vzgoje so potem pokazali svoje znanje tisti mladinci, ki se niso

Z dobičkom so krili izgube v trgovini

Na polletnem običnem zboru Kmetijske zadruge Rogoševci so ugotovili, da je gospodarstva brez izgube in dobička. Sicer je trgovina imela 200.000 dinarjev izgube, toda leto so krili z dobičkom, ki so ga ustvarili pri odkupu in s traktorskimimi uslugami. Ali ne bi tega dobička lahko koristno uporabili za pospeševanje kmetijstva ali v kake druge namene, če ne bi bilo treba kriti izgube v trgovini? Torej zadovoljstvo, da zadruga ni imela izgube, ni na mestu. Poslovanje trgovine bo treba bolj nadzorovati, da jim ne bo žrla ostalih dohodkov.

ustrahili snega. Pod večer se je razvil pri Smučarski koči miting.

Istega dne so v Kotljah gostovali v združenem domu ravenski člani harmonikarke in folklorne skupine s pestrim, večidel novim sporedom.

Doli na Ravnah se je pa medtem razvil še turnir v namiznem tenisu. V torek so se pomerili v kavarni Doma železničarjev ravenski šahisti na turnirju, v sredo so odigrali turnir v malem rokometu člani te sekcije. V četrtek je imela ravenska godba na pihala, na petek te dni nove zahtevne skladbe. V soboto pa bodo Prevaljčani nastopili z »Zupanovo Micko« — to priljubljeno Linhartovo veseloigro. Tokrat jo bodo igrali na domačem odru, naslednjega dne pa

v Kotljah. V soboto zvečer bo v Titovem domu na Ravnah akademija z izbranim sporedom. Za nedeljo je pripravilo udeležbo že dokaj zasopnikov in članov delavskih prosvetnih društev okraja Maribor in tudi ljubljanski gostje. Seveda jih bodo Ravnne slovesno sprejele, jih povabile v svoje kulturne ustanove malo na ogled: v bogato študijsko knjižnico, novo gimnazijo in v Tehnični muzej, marsikoga bo pa zanimala tudi Zvezarna Ravnne. Popoldne si bodo lahko ogledali »Cvetje v jeseni« na Ravnah ali pa v Kotljah »Zupanovo Micko«. Popoldne bo na Prevaljah dajala koncert ravenska godba na pihala.

Res, čutili je, da stopajo Ravnne v razgibano sezono kulturnega življenja — uvod je že kar dober.

Izpred sodišča v Mariboru

Ob požaru je kradel

Posten človek upravičeno obsoja vsakogar, ki skuša priti do premoženjske koristi na škodo drugega. Da je ogorčenje ljudi tem večje, če kdo krade ob povodnji, požaru ali kakšni drugi elementarni nesreči, je povsem razumljivo. V nesreči je treba človeku pomagati. Kdor koncert drugega izrablja za svoje osebne okoliščine, je vreden vse obsodbe. Zato se tudi ni čuditi, če so vakanci Podgorja pri Gornji Radgoni in sosednjih vasi kar planili po Francu Linarju z Vratnega vrha, ki so ga zalotili, ko je kot reševalec hotel odnesti pogorelcu Albertu Lorbeku copate in 2 metra črnega kloba, izrabljajoč splošno razburjenost in zmedo, ki je nastala ob požaru. Če gasilci ne bi bili budni, bi bil Linar ukradene predmete tudi odnesel, tako pa je osramočen sprito mnogih ljudi moral privoliti, da so mu gasilci izveliki izpod suknjica vse, kar je vzel v hiši Lorbeka. Sodišče ga je obdelilo, ker je vrednost ukradenih predmetov majhna in je oškodovane dobil vse stvari nazaj, na 6 mesecev strogega zapore.

Še domači niso varni pred njo

Od kar je bila 20-letna gospodinjska pomočnica Nada Fišer, doma iz Ravn na Koroškem, pred dvema letoma prvič pred sodiščem, ker je izmaknila neki potnici na vlaku denarnico z vsjo gotovino, ni več našla poti nazaj. Kar zaupništvo je morala sestri na zatožni klop, zdaj v Slovenjem Gradcu, potem zopet v Radovljici, pa zopet v Slovenjem Gradcu, vedno pa zaradi nedovoljenega prehoda preko meje. Lani spomlad je bila po prihodu iz zapora le nekaj dni doma, pa je že okradla lastno sestro. Nato je zopet izginila in sledila je 7-mesečna kazen zaradi ponovnega prehoda preko meje. V juliju letos je prišla na svobodo, nopolnoma v Avstrijo, od koder pa so jo kot nezakonito že po enem mesecu poslali nazaj v Jugoslavijo. Slovenjegraško sodišče ji je v septembru odmerilo za ilegalni prehod meje 10 mesecev zapore. Te dni je maribor-

sko Okrožno sodišče obravnavalo vlogno tativno, ki jo je izvršila že lani na škodo svoje sestře, in jo kaznovalo ob upoštevanju kazni, izrečene pred Okrajnim sodiščem v Slovenjem Gradcu, katere še ni v celoti prestala, na enotno kazen 1 leto in 3 mesece zapore.

Mlad zlikovec

Alojz Plohl iz Moravca pri Ljutomeru je letos marca sedel na zatožni klopi Okrožnega sodišča v Ljubljani, ker je tam izvršil več tatvin. Hkrati pa je že bil v preiskavi zaradi vlogne tativne v viničariji Franca Zamude v Moravcih. V Moravcih, kjer večina ljudi živi od dela pri večjih kmetih in stanuje po viničarijah, je s ponarjenim ključem odprl zidnico in odpeljal prazen sod, nato ga pa prodal Avgustu Mariniču iz Drakovca, češ da ga je našel na cesti. Skoraj hkrati je prodal Ivanu Kukovcu dežni plašč, katerega si je izposodil od Vinka Zemljica. Sodišče je Alojza Plohla, ki ima sedaj komaj trindvajset let, ob upoštevanju 10 mesecev zapore, ki mu jih je prisodilo ljubljansko sodišče obsodilo zaradi vlogne tativne in zatajite dožnega plašča na enotno kazen 1 leto in 4 mesece strogega zapore, pri čemer mu je v kazen vštelo že prestani del kazni iz sodbe ljubljanskega Okrožnega sodišča.

Vinjen šofer

Na 3 mesece zapore, pogojno za dobo dveh let, je bil obsojen Rajko Kmetec, šofer OZZ Ptuj, ki je vinjen peljal z novim avtomobilom »Fiat Jeep« 3 potnike iz Pragerskega proti Ptujju in pri veliki hitrosti v vinjenosti ni mogel več obvladati vozila, tako da ga je sčelo zanašati z ene na drugo stran ceste, dokler ni zadel ob obcestni steber, kjer se je avtomobil prevrnil. Na srečo so ostali vsi pri življenju, pa tudi na vozilu ni bilo velike škode. Neprevidni šofer je sam najdražje plačal svojo neprevidnost. Izpod prevrnjenega avtomobila so ga namreč potegnili z zlomljeno nogo. Poleditve bo pa čutil še lep čas, ker mu je sodišče naložilo dolžnost plačati OZZ Ptuj približno 47.000 din odškodnine. J.

»MILOŠ MAMIČ«

Industrija komprimiranih pilnov in kemičnih izdelkov
Zemun, Radnička 1

Poziv za sklepanje pogodb

Obveščamo cenjene potrošnike — kupce naših izdelkov, da bomo sklepali pogodbe za leto 1957 decembra letos ter jih pozivamo, da svoje stvarne potrebe za prihodnje leto pošljejo do konca novembra t. l., in sicer za:

kožni klet v ploščah in zrnih, kožno in kromovo lepilo v ploščah, kožno in kožno mast, razklesane kožni zdrob, surovo kožno moko, natrijevo in kalijevo vodno steklo, ogljikovo kislino.

Sklenjene pogodbe, sestavljene po predloženih prijavih in naših proizvodnih možnostih, bomo poslali strankam v podpis. 3963

CEMENTARNA TRBOVLJE

sprejme

RAČUNOVODJO-BILANCIŠTA

s ustrežajočo šolsko izobrazbo in 5-letno prakso

Plača po tarifnem pravilniku. Samsko ali družinsko stanovanje zagotovljeno.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Ponudbe pošljite na upravni odbor Cementarne Trbovlje.

T-137

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 42

Odrežite in nam pošljite

Komisija za razpis mesta direktorja Trgovskega podjetja na veliko »KRKA« v Brežicah razpisuje na podlagi 89. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ št. 51-53) in 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34-55)

mesto direktorja

Trgovskega podjetja na veliko »KRKA« v Brežicah

POGOJI:

1. Srednja strokovna izobrazba z 10-letno komercialno prakso.
2. Nižja strokovna izobrazba s 15-letno komercialno prakso ter opravljenim strokovnim izpitom.

Pravilno kolkovanje ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazom o strokovni izobrazbi pošljite na Občinski ljudski odbor Brežice do 1. decembra 1956.

4290

VAŽNO ZA GOSPODARSKE ORGANIZACIJE

Izšla je naša nova izdaja:

(z besedilom Splošnih uzanc) dr. Vladimira Kapora

Pogodba o kupovanju in prodaji blaga po splošnih uzancih za blagovni promet

Izdaja v latinici — Cena 350 dinarjev

To delo, ki predstavlja prva pojasnila splošnih uzanc, je nujno potrebno vsakemu gospodarstveniku podjetju, vsem, ki sklepajo pogodbe v gospodarstvu, pravnikom, praktikom, študentom itd.

Posebno koristna za gospodarska podjetja so teoretska pojasnila splošnih uzanc s praktičnimi primeri, kar bo precej olajšalo delo in iznajdljivost v vseh vprašanih, ki nastanejo pri sklepanju pogodb o kupovanju in prodaji blaga.

Ne zamudite in pravočasno nabavite to edinstveno in koristno izdajo!

Naše prejšnje izdaje:

- »ZBIRKA VSEH PREDPISOV O TAKSAH«
Jovana M. Raduloviča. — Patentna izdaja s prostimi listi in vijaki. — Cena 950 dinarjev
- »ZBIRKA PREDPISOV O STROKOVNI KVALIFIKACIJI DELAVCEV V TRGOVINI« — 350 dinarjev
Naša naslednja velika izdaja:
- »PRAVNI PRIROČNIK O PRAVICAH IN DOLZNOSTIH DRŽAVLJANOV«

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«

Založniško-tiskarsko podjetje — BEOGRAD, Prizrenska 6
Poštni predal 479 3900

TOVARNA TEHTNIC, CELJE

razpisuje mesto

prodajnega referenta

Pogoji: 1. Srednja ekonomska šola

2. Daljša komercialna praksa

Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe po dogovoru. — Ponudbe pošljite na tajništvo.

4291

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN FANT

103

»Nisem pazil na to,« je zamrmral Pinneberg.
»Tako rdeča lica je imel.«
»Gotovo od vekanja.«
»Ne, lise so bile. Ali je bolan?«
»Od česa naj bo bolan?« je vprašal Fant. »No, pa priži luči! Saj tega ne boš vzdržala.«
Prižgala sta luči, spet je prišel Storžek mamici v roke, spet je takoj utihnil. Nekajkrat je še zablajal, potem pa je utihnil.
»Zdaj pa imaš,« se je spet ujezil Fant. »Prav gotovo ni takih bolečin, ki bi takoj prenehale, če ga vzameš v roke.«
»Potipaj mu ročice, tako vroče so.«
»Ah, kaj!« je nergal Fant. »To je od vpitja. Kaj meni, ali bi se jaz potil, če bi se tako drl? Do zadnje niti bi bil moker.«
»Toda njegove roke so vroče. Mislim, da je najin Storžek bolan.«
Pinneberg je potipal roke in brž spremenil mnenje: »Zares so vroče. Ali ima vročino?«
»Preneumno, nimava toplomera.«
»Ze zdavnaj sva ga hotela kupiti. Denar!«

»Da,« je rekla Ovčka, »vročino ima.«
»Ali bi mu dala še čaja?« je vprašal Fant.
»Ne, ne, samo želodec mu bova po nepotrebnem obremenjevala.«
»Jaz pa ne morem in ne morem verjeti,« je spet izbruhnilo iz Fanta, »da ga kaj boli. Pretvarja se, hoče, da bi ga nosila!«
»Toda Fant, saj ga vendar nikoli ne nosiva!«
»Pazi: položi ga v zibko, pa boš videla, da bo spet vpil!« Ovčka se je nekaj obotavljala, on pa je ponovil: »Daj, Ovčka, položi ga v zibko! Videla boš...«
Ovčka je pogledala moža in položila Storžka v zibko. Luči niti ni bilo treba utrinjati, zakaj Storžek se je takoj oglašil z vso močjo svojega glasu.
»Zdaj pa vidiš,« je rekel Fant, »vzemi ga ven, pa se bo takoj pomiril.«
Ovčka je vzela Storžka iz zibke, mož pa je zaman pričakoval: Storžek je kar naprej vpil. Fant je otrpnol od presenečenja, Storžek pa je vpil. Čez čas je mož le spregovoril: »Zdaj pa imaš! S tem prenašanjem si ga čisto pokvarila. Kaj lahko še storiva za vaše blagorodje, mladi gospod?« se je jezno norčeval.
»Boli ga,« je rahlo spregovorila Ovčka in zibala sinka sem in tja, da je za trenutek utihnil, nato pa navzlic zibanju ponovno zajokal. »Fant, prosim te, lezi v posteljo, morda boš za trenutek zaspal!«
»Nikakor nel Kaj pa misliš?«
»Prosim te, Fant, jaz sem mnogo mirnejša, razen tega pa bom dopolnje za kako uro legla. Ti moraš biti spočit.«
Fant jo je pogledal, nato pa jo je pobožal po plečih. »Prav Ovčka, legel bom. Če bo kaj, pa me takoj poklič!« Ni mogel za-

spati. Menjaje se sta ležala, menjajala sta se pri prenašanju otroka, ki sta mu pela in ga zibala: nič. Včasih se je vpitje sprevrglo v tiho ječanje, potem pa je spet zavekal na ves glas...
»To je strašno,« je rekel Pinneberg, Ovčka pa je dodala: »Gotovo se zelo muči.«
»Kakšen smisel ima vse to! Tako drobcena stvarca, pa se že mora mučiti.«
»In pomagati mu ne namerava!« Izenada je Ovčka stisnila Storžka k sebi: »Storžek, moj Storžek, ali lahko kaj storim zate?« Storžek pa je jokal.
»Kaj neki mu je?« je mrmral Fant.
»Povedati ne more, niti pokazati ne, kje ga boli. Storžek, pokazi, kje te boli! No, kje?«
»Trapasta sva,« se je razjezil Pinneberg. »Ničesar ne veva. Če bi kaj vedela, bi mu morda lahko pomagala.«
»Pa nikogar ne pozna, da bi ga vprašala.«
»Po zdravniku bom šel,« se je Fant že začel oblačiti.
»Saj nimaš bolniškega lista.«
»Bo pa tako prišel. Bolniški list mu bom prinesel kasneje.«
»Zdaj ob petih ne boš dobil zdravnika. Vsi pravijo, da je čas do jutra, če jim začneš govoriti o bolniškem listu.«
»Moraj bo priči.«
»Fant, če ga boš pripeljal sem gor po lestvi, bo vzdignil hrup. Prijavi nas bo, pa tudi po lestvi ne bo maral, ker se bo bal, da mu boš kaj storil.« Fant je sedel na robu postelje in žalostno strmela v Ovčko.
»No, da, prav imaš,« je prikimal. »Zavozila sva jo, gospa Pinneberg, zares zavozila. Na to nisva mislila.«

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite in nam pošljite _____

DNEVNE NOVICE

OPOZORILO

Ugotovljeno je bilo, da nekatere gospodarske organizacije oz. ustanove potrjujejo zdravstvene izkaznice tudi za otroke, stare nad 16 let, čeprav zavarovane za nje še ni predložil potrdila o šolanju za šolsko leto 1956-57. To so predvsem primeri, ko otroci zaradi premoženjskega cenenza ne prejemajo otroškega dodatka, imajo pa pravico do zdravstvenega varstva, če dokažejo, da se šolajo.

Opozarjamo zato vse gospodarske organizacije in ustanove, naj ob zavarovanec, ki še niso predložili novih potrdil o šolanju za otroke, stare nad 16 let, takoj zahtevajo, da ta potrdila nemudoma predložijo. Dokler teh potrdil ne predložijo, gospodarske organizacije in ustanove ne smejo potrjevati zdravstvenih izkaznic za te otroke.

Če so zavarovanci že predložili potrdila o šolanju za šolsko leto 1956-57, pa so jih gospodarske organizacije oz. ustanove odstopile pristojnemu okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje zaradi otroškega dodatka, morajo to zabeležiti v mapi zavarovanja. V teh primerih seveda ob zavarovancu ni treba zahtevati novih potrdil.

Opozarjamo tudi na to, da morajo gospodarske organizacije oz. ustanove takoj sporočiti pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje vsako spremembo, zaradi katere preneha družinskega člana pravica do zdravstvenega varstva, na primer, če otrok preneha z rednim šolanjem (za ta sporočila je predpisana tiskovna »Prijava o spremembi v zavarovanju«).

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Kmetijsko gospodarstvo Plesnica pri Mariboru ima na zalogi večje količine zimskih namiznih jabolk po ugodnih cenah. Interesenti, pohihte z nabavo, dokler je še zaloga.

Stopi Nobeňen nastemestek veši FLEX se spet dobi. FLEX čisti mašice in ne pušča roba okrog mašice.

Sprememba telefonskih števil. — Zvezna industrijska zbornica, Zveza kmetijskih zbornic Skupnost jugoslovanskega elektroindustrijskega in zvezna uprava za ceste obveščajo vse zainteresirane, da bodo od 15. novembra letos imeli namesto dosedanjih telefonskih števil centralne naslednje: to-ve serijske številke 25-341 do 8, 37-395 do 8 in 28-249. Direktno številke posameznih oddelkov zgoraj navedenih ustanov ostanejo kot doslej.

Če hočete enostavno, pa vendarle učinkovito nego kože, uporabljajte Teint Bell ROZNO MLEKO. Vsebuje naravna hraniva, ki jih potrebuje tvoj teint.

Gledališča

V opernem gledališču bo v ponedeljek, 12. novembra gostovala reprezentativna kulturna skupina iz Burme z orkestralnim in instrumentalnim, pevskim in plesnimi točkami ter klasično burmansko glasbeno igro. — Vstopnice so v prodaji od danes dalje pri operni blagajni od 350 din navzdol. Rezervacij ni.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Sobota, 10. novembra ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« (II. del.) Izven in za podelželje. (Falstaff — Pavle Kovič).

Nedelja, 11. novembra ob 15: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentforjanske.« Izven in za podelželje. (Jacinta — Nedeljka Kacinova k. g.)

Ponedeljek, 12. novembra: Zaprto.

Torek, 13. novembra ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka« in »Pogled z mošta.« Premiera. Izven. Na ponovna številna vprašanja iz vrst abonentov in drugih obiskovalcev glede »Henrika IV.« dajemo naslednje pojasnilo: letošnja uprizoritev Shakespearov »Historije o Henrikju IV.« II. del ni obnovitev lanske predstave, kot nekateri mislijo, marveč drugo, novo Shakespearovo delo, ki je letos na slovenskem odru prvič uprizorjeno. V tej drami pa nastopajo nekatere iste osebe kot v prvem, lani uprizorjenem delu, njihove usode se v novem dramskem dogajanju razvijajo naprej in zaključijo, tako n. pr. usoda kralja Henrika IV. in usoda legendarne Shakespearove komične figure Falstaffa, čigar nastopi sodijo med najbolj sproščene, najbolj drzne in komedijsko razbrižane podobe vsega Shakespearovega opusa. — V abonma torej ni uvrščena obnovljena stara predstava, marveč letošnja slovenska krasna uprizoritev novega Shakespearovega dela.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sobota, 10. novembra ob 14.30: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentforjanske.« Zaključena predstava za učitelje in profesorje. (Jacinta — Julka Starčeva); ob 20: Remec: »Magda.« Premiera. Izven.

Nedelja, 11. novembra ob 20: Remec: »Magda.« Abonma LMS II.

Sreda, 14. novembra ob 20: Bartlett-Gredy: »Pero.« Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 15. novembra ob 20.30: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentforjanske.« Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji. (Jacinta — Mira Sarčočeva).

Danes ob 20 bo četrta premiera v sezoni 1956-57. Uprizorjena bo Remčeva drama »Magda« iz življenja ubogega dekleta. Delo je zrealiziral kot gost Ferdo Delak, scenograf ing. Ivan Pengov, kostumer Valči Hovarjeva. — Igrajo: Magda — Slavka Glavinova, Peter — Angel Arbon, v sedmih različnih vlogah: medicince, detektiva, policijski komisar, trgovski agent, zvočnik, paznik, zdravnik — nastopa Jože Lončina.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 10. novembra ob 20: O. Wilde: »Idealni soprog.« Igra. Izven.

Nedelja, 11. novembra ob 18: O. Wilde: »Idealni soprog.« Popoldanska predstava. Izven.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana

Nedelja, 11. novembra ob 15 in 20: Fodor: »Matura.« Gostovanje v Cerkljah na Gorenjskem. Predprodaja vstopnic v zadržni trgovini.

OPERA

Sobota, 10. novembra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci.« Abonma B.

Nedelja, 11. novembra ob 19.30: Smetana: »Prodana nevesta.« Izven in za podelželje.

Ponedeljek, 12. novembra ob 20: Gostovanje Burmanskega državnega ansambla pesmi in plesov. Izven.

Sprememba operne predstave za nedeljo. Zaradi bolezni v ansamblu je »Manon« za nedeljo odpovedana. Uprizorjena bo ob 20.30 v nedeljo Smetanova opera »Prodana nevesta« z Zlato Gaspersičevo, G. Dermoto, Ladkom Korosecem in Janezom Lipuščkom v glavnih vlogah.

SPREJMEMO

stalna dopisnika

za trboveljski okraj s sedežem v Trbovljah in za kranjski okraj s sedežem v Kranju

Ponudbe z osebnimi podatki in popisom dosedanjih služb pošljite na uredništvo »LJUDSKE PRAVICE«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sobota, 10. novembra ob 14.30: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentforjanske.« Zaključena predstava za učitelje in profesorje. (Jacinta — Julka Starčeva); ob 20: Remec: »Magda.« Premiera. Izven.

Nedelja, 11. novembra ob 20: Remec: »Magda.« Abonma LMS II.

Sreda, 14. novembra ob 20: Bartlett-Gredy: »Pero.« Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 15. novembra ob 20.30: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentforjanske.« Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji. (Jacinta — Mira Sarčočeva).

Danes ob 20 bo četrta premiera v sezoni 1956-57. Uprizorjena bo Remčeva drama »Magda« iz življenja ubogega dekleta. Delo je zrealiziral kot gost Ferdo Delak, scenograf ing. Ivan Pengov, kostumer Valči Hovarjeva. — Igrajo: Magda — Slavka Glavinova, Peter — Angel Arbon, v sedmih različnih vlogah: medicince, detektiva, policijski komisar, trgovski agent, zvočnik, paznik, zdravnik — nastopa Jože Lončina.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 10. novembra ob 20: O. Wilde: »Idealni soprog.« Igra. Izven.

Nedelja, 11. novembra ob 18: O. Wilde: »Idealni soprog.« Popoldanska predstava. Izven.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana

Nedelja, 11. novembra ob 15 in 20: Fodor: »Matura.« Gostovanje v Cerkljah na Gorenjskem. Predprodaja vstopnic v zadržni trgovini.

IZ 2ALCA

Ameriški barvni film: »Na daljnem severu.« Predstava ob 19.30.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Nemški film: »Lažni Adam.« Predstava ob 19.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO »PARK«: Ameriški barvni film: »Bledolilni v sin.« V glavni vlogi Bob Hope in Jane Russell.

AVTOMEHANIKA

Ljubljana, Titova cesta 37

Popravljamo vse vrste osebnih avtomobilov in motornih koles. Znižali smo cene!

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Sobota, 10. novembra ob 20: Ronald Dolderfield: »Visok je zid.« Premiera. Izven. Režija Peter Malec k. g.

Nedelja, 11. novembra ob 18: Ronald Dolderfield: »Visok je zid.« Izven in za podelželje.

KINO

»STORŽIČ«: Ital. barvni film: »Atila.« Predstava ob 18. in 20. V glavni vlogi Anthony Quinn, Sophia Loren in Henri Vidal.

»SVOBODA«: Ameriški film: »Večna nevesta.« Predstava ob 19.

»TRIGLAV« — Primsko: Amer. film: »Ljubzen s tujeom.« Predstava ob 19. V glavni vlogi Jean Simmons in Victor Mature.

Ljudsko revijo Prešernove družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigar- nah, kioskih, trafikah

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Južno od Sahare.« Predstavi ob 17 in 20.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 10. novembra ob 20: Richard Nash: »Vremenar.« Sobotni abonma in izven.

Nedelja, 11. novembra ob 19.30: Richard Nash: »Vremenar.« Nedeljski abonma in izven.

KINO

»UNION«: Ameriški film: »Tarzana jeza.« Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Franc. film: »Moški so takšni.« Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Italijanski film: »Kruh, ljubezen in fanta- zija.« V glavni vlogi Vittorio de Sica in Gina Lollobrigida.

IZ 2ALCA

Ameriški barvni film: »Na daljnem severu.« Predstava ob 19.30.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Nemški film: »Lažni Adam.« Predstava ob 19.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO »PARK«: Ameriški barvni film: »Bledolilni v sin.« V glavni vlogi Bob Hope in Jane Russell.

AVTOMEHANIKA

Ljubljana, Titova cesta 37

Popravljamo vse vrste osebnih avtomobilov in motornih koles. Znižali smo cene!

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Sobota, 10. novembra ob 20: Ronald Dolderfield: »Visok je zid.« Premiera. Izven. Režija Peter Malec k. g.

Nedelja, 11. novembra ob 18: Ronald Dolderfield: »Visok je zid.« Izven in za podelželje.

KINO

»STORŽIČ«: Ital. barvni film: »Atila.« Predstava ob 18. in 20. V glavni vlogi Anthony Quinn, Sophia Loren in Henri Vidal.

»SVOBODA«: Ameriški film: »Večna nevesta.« Predstava ob 19.

»TRIGLAV« — Primsko: Amer. film: »Ljubzen s tujeom.« Predstava ob 19. V glavni vlogi Jean Simmons in Victor Mature.

Ljudsko revijo Prešernove družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigar- nah, kioskih, trafikah

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Južno od Sahare.« Predstavi ob 17 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 11. novembra: Ivan Rakovec, brivski salon, Obrtna ulica. Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Cesta maršala Tita.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 10. novembra ob 19.30: Tomažič: »Lepa Vida.«

Nedelja, 11. novembra ob 14.30: Molliere: »Scapinove zvijače.«

KINO

»RADIO«: Premiera ruskega barvnega filma: »Obada.« Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi O. Stiznov, M. Srežinovič in N. Simonov.

»PLAVZ«: Ameriški film: »Streljaj prvi.« Predstavi ob 18 in 20. ur. — V glavni vlogi Jack Mercy in Evelyn Kis.

»KOROŠKA BELA«: Premiera ameriškega filma: »Avstralski Robin Hood.« Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Brian Aherne, Victor Mc Laglen in Paul Lukas.

Vesti iz Maribora

DEŽURNA LEKARNA

Sobota, dne 10. novembra: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

Nedelja, dne 11. novembra: lekarna »Studenca«, Gorkega ulica 18.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 10. novembra ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba.« Izven.

Nedelja, 11. novembra ob 15: Delderfield: »Visok je zid.« Red U; ob 19.30: Patrick: »Vroča kri.« Izv.

KINO

PARTIZAN: Mehški film: »Mehika v pesmi.«

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Pustolovštine Don Juana.«

Rodile so: Marjeta Siling, 36 let, zob. asistent — Valterja; Franciška Pipuš, 31 let, gospodinja, Sieme — Draga; Jožica Privšek, 28 let, nameščenka — Stojana; Marija Postružnik, 37 let, gospodinja — Dušana; Pavla Marčič, 31 let, gospodinja, Bistrica — Franca; Greta Lešnik, 29 let, sklad. del. — Violeta; Marija Lešnik, 27 let, gospodinja, Sp. Duplex — Matildo; Franciška Javernik, 31 let, boln. strežnica, Poljčane — Cvetka; Vidinka Ilč, 32 let, Beograd — Vesno; Barbara Hrnčič, 28 let, gospodinja, Zg. Dobro-

nje — Ivana; Kristina Himelrajh, 26 let, gospodinja, Rihtarovi — Draga; Franciška Gaberšek, 34 let, gospodinja, Ranca — Janeza; Marija Grlica, 30 let, tranziterka — Nado; Marija Faneli, 33 let, gospodinja, Pohorski dvor — Sonjo; Ljudmila Dajčič, 27 let, gospodinja — Dragana; Frida Borštnar, 20 let, trg. pom., Vuhred — Lidija; Sonja Zorec, 36 let, gospodinja — Tomislava.

Umrli so: Elizabeta Strmsček, 74 let, gospodinja; Marija Kuperi, 75 let, gospodinja, Ribnica na Pohorju; Anastazija Turk roj. Leban, 83 let, upokojenka; Branko Hraš, 6 mesecev, Brezula; Milica Ščavnicar; Ožbalt Sattler, 48 let, sodar; Marija Brumec roj. Zupančič, 79 let, druž. upokojenka; Ignac Ilešič, 58 let, posestnik, Ptuj; Marija Budina, 61 let, oseb. upokojenka; Zlatica Portenšlager, 2 meseca, hči mizarja; Blaž Razvornik, 48 let, upokojenec, Ruše; Stanislava Vincetič, 3 leta, hči kleparja; Ivana Mlakar roj. Magdič, gospodinja, 69 let; Tit Mori, 24 let, sin posestnika, Ojstrice; Albert Pinter, 36 let, posestnik, Cresnjevec; Mirko Korosec, 54 let, upokojenec, Lenart.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, 10. novembra

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod) — 6.30—6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zahvalni zvoki — vmes ob 7.20—7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Igra trio Dorka Škobernetu — 11.15 Dober dan, otroci! (Ela Peroci: Potopis) 11.30 Narodne v prireditvi Jakova Gotovca in Emila Adamca — 12.00 Robert Schumann: Koncert za klavir in orkester v a-molu — 12.30 Kmečka univerza — Ing. Mirko Šiško: Pomen znanstvenega raziskovanja v sadjarstvu — 12.40 Za staro in mlado (operetna in lahka glasba) — 13.15 '15 minut s Kmečko godbo — 13.30 Znani solisti — znane arije — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! 15.15 Zahvalna glasba, vmes reklame — 15.40 Novi filmi — 16.00 Glasbene uganke — 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 17.30 Zahvalna in plesna glasba — 18.00 Okno v svet: Izlet v Gdansk — 18.15 Poje Gorenjski vokalni kvintet — 18.30 Jezikovni pogovori — 18.45 Igra tamburški orkester — 19.00 Radijski dnevik — 19.30 Zahvalna glasba, vmes reklame — 20.00 Veseli večer — 21.00 Igramo za ples — 22.15—23.00 Oddaja za naše izseljence — na vzu 327.1, — 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na vzu 327.1 m (Prenos iz Zagreba)

DROBNI OGLASJ

RAZPIS. Upravni odbor Zdravstvene postaje Polzela razpisuje delovno mesto zobne instrumentarke. Te- meljna plača po uredbi, dopolnilna plača po tarifnem pravilniku. Na- stop službe takoj ali po dogovoru. 4294

TOVARNO IZDELKOV za široko potrošnjo katerekoli panoge bi zastopal kot trgovski potnik za Srbijo, Makedonijo, Bosno in Hercegovino, Milovanović, Beograd, Ulica Matke Jevrosime 2-II. 102969

LOKAL s pisarno in garažo (lahko ločeno), v centru ali bližini, vzamemo v najem. Ponudbe pošljite v upravo LP pod »Lokale«. 4285

USNJEHO ROKAVICO, desno, sem izgubil danes pred 6. uro pri železniškem prelozu na Tikovi, cesti. — Vrnite proti nagradi vratarju Ti- skarne Ljudske pravice.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Slovenski film

»DOLINA MIRU«

Tednik »Pod lipo«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi John Kitzmiller. Ob 22 premiera sovjetskega barvnega filma »Kneginja Meri«. Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14 dalje

KINO »SLOGA«

Nemški film

»Stotnik in njegov junak«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 19 matineja slovenskega filma: »Dolina miru«. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »KOMUNA«: Češki film: »Divja Barbara.«

Tednik: Filmske novosti št. 44. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Vlasta Flalova in Jana Ditstova.

KINO »VICA«: Premiera amer. barvnega filma: »Nocoj bomo peli.« — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi David Wayne in Anna Bancroft. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Bojšiče«. Brez tednika. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Osamljena pištola«

V glavni vlogi George Montgomery in Dorothy Malone. Predstave ob 18, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški barvni film: »Hondos.«

Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Geraldine Page in John Wayne. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja za mladino ameriški barvni film: »Pogumen kot Lassie.« — Predstavi vsak dan ob 19 in 15. Rezervacije za šole v dopoldanskih urah na telefon 32-454. Vstopnina 10 din.

KINO »ŠISKA«

Ameriški barvni film

»Sneg na Kilimandžaru«

V glavni vlogi Gregory Peck in Ava Gardner. Predstave ob 18, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Jutri, v nedeljo, ob 19 dopolnje matineja slovenskega filma: »Kreča.« Cena enotna — 10 din.

ISKRA KLANJ

OPOZARJAMO VSE NAŠE KUPCE

DA SMO S 5. NOVEMBROM 1956 ZARADI UKINITVE 20 % DAVKA NA POSLOVNI PROMET, UVEDBE VEČJIH SERIJ ITD. KAKOR TUDI ZARADI ZNIŽANJA PROIZVODNIH STROSKOV

znižali prodajne cene našim izdelkom, in sicer:

	Dosedanja cena	nova cena
Električni ročni vrtni stroj EVS-1 Ø 10 mm	25.700.—	19.560.—
Glava za električni ročni vrtni stroj Ø 10 mm	2.940.—	2.352.—
Električni ročni vrtni stroj EVS-3 Ø 32 mm	82.800.—	59.240.—
Motor KEM 20	4.150.—	3.320.—
Motor KEM 50	6.980.—	5.584.—
Motor za sesalec prahu	12.930.—	9.650.—
Dinamo za kolo, 6 V 3 W	2.000.—	1.700.—

- Vse zgornje cene je treba razumeti kot franco tovarna v Kranju brez velike embalaže. Hkrati obveščamo interese za nakup prenosljivih zvočnih kinoprojektorjev 16 mm, kompletnih (v 3 kovčkih), da smo že pred mesecem znižali ceno od 850.000 din in 680.000 din (za šolske in učne potrebe)
- na enotno ceno 496.000 din — franco Kranj, brez velike embalaže.
- Opozarjamo kupce naših izdelkov investicijske opreme, da jim lahko omogočimo njihove nabave s prodajo na kredit.
- Za vse informacije prosimo kupce, naj se obrnejo na naša zastopstva: v BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA 2, telefon 22-876 v ZAGREBU, GUNDULIČEVA 7, telefon 25-567 v SKOPLJU, ULICA MARSALA TITA 27, telefon 14-21 na REKI, ULICA RADE KONČARA 17, telefon 36-58 ali naravnost na našo tovarno v Kranju, telefon 231 do 235

Tekstilna tovarna v Ajdovščini AJDOVŠČINA

izdeluje razne bombažne, stanične, kariraste, progaste in barvane tkanine za žensko in moško perilo ~ Predvsem izdeluje najboljše in najdaljše flanelaste rjuhe ~ Zahtevajte v vseh trgovinah samo blago, izdelano v Tekstilni tovarni v Ajdovščini

4292

»HIDROMONTAŽA« — MARIBOR

sprejme v službo

večje število elektromonterjev in elektroinštalaterjev

Plača po tarifnem pravilniku. — Delo na raznih montažah hidroelektrarn in v delavnici v Mariboru.

Prosimo vse zainteresirane, da vložijo pismene prošnje na upravo Hidromontaže, Maribor, Gosposvetska cesta št. 86.

Podjetje ne razpolaga s stanovanji v Mariboru.

M-349

SEKRETARIAT IS ZA DELO LRS

razpisuje mesta za:

načelnika oddelka za kadre v gospodarstvu

Pogoji: Pravna ali ekonomska izobrazba (fakulteta)

referenta v oddelku za kadre v gospodarstvu

Pogoji: Pravna ali ekonomska izobrazba (fakulteta)

referenta v oddelku za organizacijo dela in plače

Pogoji: Ekonomska, tehnična ali pravna izobrazba (fakulteta)

referenta v oddelku za delovna razmerja v gospodarstvu

Pogoji: Pravna izobrazba (fakulteta)

inšpektorja dela v Republiškem inšpektoratu dela

Pogoji: Inženir rudarstva ali kemije

tajnico sekretarja

Pogoji: Praksa v administrativni službi, znanje stenografije

Informacije o temeljni in dopolnilni plači in druge informacije dobite pri naslovnem sekretariatu.

Prošnje vložite pri SEKRETARIATU IS ZA DELO LRS najkasneje do 24. novembra 1956.

Kovinsko industrijsko in eksploatacijsko podjetje »GORENJE« — pošta Šmartno ob Paki

razpisuje mesto za

finančnega knjigovodjo ali knjigovodkinjo

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Plača po tarifnem pravilniku.

C-258

RAZPIS

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO

razpisuje na podlagi člena 14 točke 3 Pravil zveze naslednji delovni mesti za:

1. upravnika zveze 2. komercialista

Pogoji: Pod 1. višja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v gospodarstvu, ali srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso v gospodarstvu, ali nižja strokovna izobrazba s 15-letno prakso v gospodarstvu.

Pod 2. srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso v komercialnih poslih, predvsem v trgovanju s kmetijskimi pridelki, ali nižja strokovna izobrazba z 10-letno prakso, kot prej navedeno.

Pod 1. in 2. zaželeno znanje vsaj enega tujega jezika.

Plača po tarifnem pravilniku.

Nastop službe takoj.

Prijave pošljite z opisom dosežanega službovanja najkasneje do 20. novembra 1956 na naslov: GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO, DILANCEVA UL. 5.

4289

GRADBENO PODJETJE V ZAGREBU

sprejme:

več gradbenih inženirjev strojnega inženirja za vodjo strojne službe podjetja pravnega referenta

Plača po dogovoru. — Nastop službe lahko takoj. Stanovanje v novogradnji zagotovljeno.

Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite oglasnemu oddelku LP pod št. »1493«.

1493-

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA CELJE

razpisuje delovno mesto

ekonomista

POGOJI: Pravna ali ekonomska fakulteta in ustrezna praksa ali popolna srednja šola ter daljša praksa, moralna in politična neoporečnost.

Določitev plače po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite na Gospodarsko poslovno zvezo Celje, Cankarjeva ulica 1-I.

C-260

KMETOVALCI!

OBVESČA VSE SVOJE POTROŠNIKE, DA BO OD DANES SPREJEMALA NAROČILA ZA VSE VRSTE

Poslovalnica za kemizacijo kmetijstva podjetja **HEMPRO** Beograd

umetnih gnojil

● DOMAČA GNOJILA

SUPERFOSFAT (franko železniška razkladalna postaja kupca) 16,50 din
KAS (franko železniška razkladalna postaja kupca) 27.— din
NITROFOSKAL (franko železniška razkladalna postaja kupca) 31.— din

Na zgornje cene priznavamo 2% rabata za trgovsko mrežo — na debelo. Kupci, ki prevzemajo ali plačujejo blago v nesezonskih mesecih (maj, junij, julij, november in december), imajo specialni popust 1 din pri kg.

● UVOŽENA GNOJILA:

APNENI SOLITER — ČILSKI SOLITER — KALJEVA SOL 40%
THOMASOVA ŽLINDRA — HYPERFOSFAT — KALJEV SULFAT 50%
po cenah, ki bodo določene po uvozu.

Obveščamo vse potrošnike, da bomo uvozili samo tista gnojila in tiste količine, za katere bomo imeli naročila.

ZA VSA GNOJILA IMAJO KMETOVALCI-PROIZVAJALCI PRAVICO DO REGRESA PO PREDPISIH

Izkoristite posebni popust pri cenil

PRIJAVITE SVOJE POTREBE PRAVOČASNO PODJETJU

»HEMPRO« - BEOGRAD

poslovalnica za kemizacijo kmetijstva

NASLOVI:

»HEMPRO« - BEOGRAD, Bulevar revolucije 10, tel. 31-981, 31-982, 31-983

»HEMPRO« - ZAGREB, Illica 44, telefon 39-021

»HEMPRO« - LJUBLJANA, Trg Osvobodilne fronte 14-I., telefon 32-461

»HEMPRO« - SARAJEVO, Fra Grge Martiča 4, telefon 26-37

»HEMPRO« - TUZLA, Gradska 2, telefon 358

»HEMPRO« - RIJEKA, Korzo 2, telefon 20-06

»HEMPRO« - SKOPLJE, Orce Nikolova 90, telefon 25-87

»HEMPRO« - NOVI SAD, Svetozara Markovića 122, telefon 40-57

3931

FILM V ŠTEVILKAH

Film je eno najbolj množičnih sredstev za kulturni dvig prebivalstva, hkrati pa tudi priljubljena zabava milijonov ljudi iz različnega okolja, ljudi z različnimi pojmovanji in na različni kulturni stopnji.

Leta 1939 je bilo v naši državi 413 filmskih dvoran, in sicer predvsem v mestih. Do leta 1955 se je to število zvišalo na 1388, torej se je več kot potrojilo. V istem obdobju se je število sedežev v filmskih dvoranah pomnožilo od 132.346 na 466.720.

Največ filmskih dvoran so odprli po vojni v BiH, dalje v Makedoniji, na Hrvaškem in v Sloveniji, medtem ko Srbija in Crna gora nekaj zaostajata. BiH je imela pred vojno najmanj filmskih dvoran, zato je bil tamkajšnji razvoj tudi najhitrejši. Podobno je v Makedoniji, Slovenija pa je imela že pred vojno najgostejšo mrežo filmskih dvoran. Naši republikli se je lani približala Hrvaška, medtem ko je Srbija nekje v jugoslovanskem povprečju.

Ce bi primerjali število našega prebivalstva in kino dvoran

z razmerjem po svetu, bi dobili zelo številke: v Angliji pride po en film na 11.000 prebivalcev, v Avstriji na 6000, na Češkoslovaškem na 3800, v Bolgariji na

valcev. Tu je na prvem mestu Anglija, iz česar izhaja, da ima ta dežela v velikih mestih tudi velike filmske dvorane, za njo pa se zvrstijo Avstrija, Češko-

mačih filmov, vse drugo pa so zavzemali tuji filmi s komentariji, spoznamo, zakaj je filmska dvorana za mnoge prebivalce še nedostopna.

Ali cene vplivajo na obisk filmskih predstav? Te so z gledališkimi vstopnicami v razmerju z 2:1. V Angliji znaša to razmerje 7:1. To ne pomeni, da so filmske vstopnice pri nas preveč poceni, če upoštevamo realno kupno moč, razen tega pa je v Angliji gledališka umetnost namenjena v glavnem višjim družbenim plastem.

Ker lahko film najhitreje in najceneje prodre v vse kraje in med vse prebivalstvo, je torej proizvodnja dobrih filmov še posebnega pomena, zlasti takih, ki bodo dostopni širokim plastem prebivalstva. Samo v letih 1953/55 smo izdelali doma nad 10 filmov, vsa druga leta pa največ po pet. Da je to zelo malo, nam pokaže naslednja primerjava: na Finskem pride po en novi film letno na 49.000 prebivalcev, v Avstriji na 85.000, v Italiji na 92.000, v Angliji na 103.000, pri nas pa na 447.000 prebivalcev. Geslo »domači film za domačega gledalca« se torej pri nas še ni uveljavilo, kar se najbolje vidi tudi v primerjavi predstav domačih in tujih filmov (razmerje 8:92).

Včasih mislimo, da dajemo za proizvodnjo filmov preveč denarnih sredstev, dejstvo pa je, da je znašala dotacija za proizvodnjo filmov od vseh izdatkov za prosveto in kulturo v 1952. letu 1,5, v letu 1953 samo 1,03, predlanskim pa komaj 0,64 odstotka ali v milijonih: 466, 416, 282.

Podatki o naši kinematografiji

Letos je sodelovala jugoslovanska kinematografija na filmskih festivalih v Cannesu, Berlinu, Montevideu, Karlovih Varih, Edinburgu in Damasku, tedne jugoslovanskega filma pa so pripravili v SZ, Bolgariji in v italijanskem Bariju.

Podjetje »Avala-film« je izvozilo doslej naslednje filme: »Anikini časi«, »Bila sem močnejša«, »Ciganka«, »Rdeči cvet«, »Carobni meč«, »Krvava pote«, »Nezvestoba«, »Občinski otrok«, »Pesem s Kumbarec«, »Zasledovanec« in »Sumljivi človek«. Razen tega je podjetje »Avala-film« prodalo na tuje tudi 16 kratkih filmov.

V največ deželah so bile predstave naše »Krvave pote« (17), »Carobnega meča« (13), »Nezvestobe« (6) in »Zasledovanca« (5 dežel).

Zveza filmskih delavcev Jugoslavije ima 597 članov, od tega 8 scenaristov, 87 režiserjev, 27 asistentov, 73 snemalcev in 47 njihovih pomočnikov, 18 scenografjev in 6 pomočnikov, 31 montažerjev in 3 asistente, 7 ravnateljev filma, 17 vodij snemanja, 14 tonskih snemalcev, 13 tajnikov režije, 10 igralcev, 3 izdelovalce risanih filmov, 8 risarjev karakterjev, 10 glasbenih referentov, 2 kostumerja, 3 garderobjerje, 2 maskerja, 4 šminkarje, 2 fotografa in 2 rekviziterja.

18.300, na Portugalskem na 20.000. Pri nas znaša to številka 12.300.

Ta vrstni red pa se znatno spremeni, če preštejemo število prodanih vstopnic na sto prebi-

slovaška, Bolgarija in Jugoslavija.

Vsekakor je razvoj kinematografske mreže odvisen od splošnega razvoja gospodarstva in kulture, zlasti še od pismenosti prebivalstva. V republikah z najvišjim odstotkom na pol pismenih ali nepismenih je tudi kinematografija najslabše razvita (BiH 35,7, Makedonija 33,8, Crna gora 28,3 odstotka nepismenih).

Ce upoštevamo, da smo lani prikazovali samo 8,2 odstotka do-

V ameriškem filmu »Kralj in jaze« nastopa poleg znane igralkice Deborah Kerr tudi Yul Brynner, ki je čez noč postal idol ameriške ženske publike. Ta »azijski Valentin«, kot ga imenujejo, se je rodil na ruskem otoku Sahalin severno od Japonske kot sin mongolskega očeta in romunske ciganke. V filmu igra siamskega kralja, ki ima 22 žena in 62 sinov.

Cinemascope 55 »KRALJ IN JAZ«

V glavnih mestih nekaterih zahodnih držav so začeli predvajati filma »Vrtljak« in »Kralj in jaze«, s katerima ameriška družba Fox demonstrira »zadnji krik mode« širokega platna: cinemascope 55.

Prva poročila pravijo, da napravi novi sistem izreden vtis: tokrat se ni spremenila velikost platna, pač pa se je izboljšala kvaliteta slike. Slika je prostorsko globlja kot pri običajnem cinemascopu, popolnoma nepopačena, ostra in jasna tudi na robovih.

Ta tehnični napredek so dosegli na zelo drag način: bodoče cinemascope filme bodo snemali na 55 mm širok negativ, ki ga bodo nato za predvajanje v kinematografijah močno pomanjšali. S tem bodo — to je vsak fotomat — izredno izboljšali svetlobno moč, zakaj zrnce, ki so se doslej pojavljala na platnu, bodo praktično povsem izključena.

Nekaj besed o filmu »Kralj in jaze«, o katerem so mnjena zelo različna. Ameriški kritiki so mnjenja, da sta si tokrat tehnika in umetnost enakovredni, medtem ko evropski kritiki poudarjajo izredno tehnično dovršenost, niso pa preveč zadovoljni z zgodbo, ki se jim ne zdi niti izvirna niti prepričljiva. Na vsak način pa ima film dva izredna aduta: potratno, celo za hollywoodske pojme fantastično opremo in zvezdnika, Yula Brynnerja. O njem pravijo, da je s svojo plešo in z mongolskim izrazom napravil tako izreden vtis na

ameriški ženski svet kot še noben igralec po Rudolfu Valentinu. Ali se bo to zgodilo tudi na »stari« celini, bomo šele videli.

Sicer pa je film »Kralj in jaze« že četrta filmska verzija znanega romana Margaret Landon »Ana in siamski kralj«. Kmalu potem, ko je roman doživel svetovni uspeh, je družba Fox posnela prvo istoimensko verzijo z Ireno Dunne, Rexom Harrisonom in Lindo Darnell v glavnih vlogah. Potem so dali temo v predelavo znanima operetnima skladateljema Rodgersu in Hammersteinu. Ta dva sta napravila iz nje značilen ameriški »musical«, ki je pod naslovom »Kralj in jaze« z Gertrudo Lawrence in Yulom Brynnerjem v naslovnih vlogah hitro dosegel na Broadwayu senzacionalen uspeh (1246 predstav v New Yorku in 650 v Londonu). Seveda je takoj nato družba Fox posnela novo filmsko verzijo. Režiser je Walter Lang, glasbeno

vodstvo je prevzel Alfred Newman, kot koreograf pa je sodeloval eden največjih ameriških mojstrov v tej stroki Jerome Robbins; baletni vložek »Koča strica Toma« je po mnenju večine vrhunec filma. V glavnih ženskih vlogah nastopata Deborah Kerr in Rita Moreno, Yul Brynner pa s tem filmom doživlja svoj filmski debut. V kratkem bosta doživela premiero še dva njegova filma: »Deset zapovedi« in »Anastasia«.

Odziv gledalcev na ta najnovejši, fantastično opremljeni film bo preizkušnja, ki bo odločilna za nadaljnjo usodo filmov te zvrsti. Hollywood je namreč v boju s televizijo ubral pot, na kateri so filmi s štiri ali petmilijonskim proračunom tako rekoč vsakdanost. Vendar finančni učinek le ni vedno izpolnil pričakovanj, zato bodo rezultati, ki jih bo dosegel ta film, odločilni za nadaljnjo repertoarno politiko vodilnih ameriških filmskih družb.

Poprej so skušali ameriški filmski producenti v svojih zgodovinskih in biografskih filmih ugoditi okusu povprečnega ameriškega občivalca filmskih predstav, zato so po svoje krojili resnico in jo pogosto prepletali s plehkimi zgodbinami. Vse kaže, da zadnja leta opuščajo to prakso, ker ne bi radi izgubili kupcev onstran Oceana, ugotavljajo evropski filmski kritiki, ki so si že ogledali najnovejši ameriški film »Vicent van Gogh«, zgodbo o velikem slikarju. Film so posneli po znanem delu Irvinga Stona, pod vodstvom režiserja Vincenta Minnellija pa so snemali posamezne prizore na Nizozemskem, v Belgiji in v južni Franciji, pri čemer so baje upoštevali vse podrobnosti iz življenja slikarja van Gogha, ki ga igra Kirk Douglas (na sliki)

Uspeh z Oscarji obsutega filma »Marty« — v Ljubljani ga bomo videli še ta mesec — je spodbudil scenarista Pad-dya Chayevskega, da je nadaljeval začetno delo: v seriji filmov bo skušal opisati življenje ameriških narodnih manjšin. Za Italijani v filmu »Marty« so prišli v »Svatbenem kosilu« na vrsto Irči. Spet je zablistel Ernest Borgine (na sliki), njegovo ženo igra Bette Davis, njuno hčerko, ki se želi poročiti, pa Debbie Reynolds.

Filmski DROBIŽ

Francija namerava še letos, zlasti pa v začetku prihodnjega leta organizirati v tujini večje število »Tednov francoskega filma«, med drugim tudi na Kitajskem.

»Tema nevarnost«, ameriški dokumentarni film o epilepsiji s nemško igralko Corneli Borchers v glavni vlogi, zbujata trenutno v ZDA veliko pozornost in mu kritiki prerokujejo Oscarja.

Per Holger Ericson je dobil kot drugi švedski snemalec ozkega filma vstopno vizo za Sovjetsko zvezo, kjer bo posnel več kratkih filmov o naravnih lepota.

Znana ameriška komika družbe Paramount Dean Martin in Jerry Lewis, ki sta doslej nastopala skupaj, sta se razšla. Njun skupni letni zaslužek cenijo na okoli 4 milijone dolarjev.

Ameriška družba Universal se je odpovedala tekmovanju za »Miss Aveta«. Vzrok: v petih letih niso odkrili niti enega talenta. Vendar bo družba še naprej sklepala z zmagovalkami kratkoročne pogodbe.

Znani švedski režiser Arne Mattson snema v Argentini koprodukcijski film »Pomlad življenja«. V glavni vlogi nastopa Folke Sundquist, ki ga pozna tudi naša publika iz filma »Plesala je eno samo poletje«.

V Parizu so nedavno podpisali francosko-sovjetsko pogodbo o medsebojni izmenjavi filmov. Letno bodo izmenjali 10 filmov. Koprodukcije v tej pogodbi niso predvidene, rečeno pa je bilo, naj bi tovrstna načrta obravnavali za vsak film posebej.

Znani pisatelj Grahame Green je pravkar dokončal scenarij za film »Jeanne d'Arc«, ki ga bo, kot je znano, režiral Otto Preminger, čigar filma »Carmen Jones« in »Mož z zlato roko« zaneta uspeh za uspehom. Glavno igralko za svoj novi film pa Preminger še vedno išče.

Ameriški producent Joe Pasternak je najel nemško igralko Evo Bartok, ženo znanega igralca Curda Jürgensa, kot soigralko komika Denza Martina v filmu družbe MGM »10.000 spalnic«. Zunanje posnetke bo Richar Thorpe napravil v Rimu.

Neka mehiška filmska družba bo začela v Nemčiji snemati po romanu Vicki Baumove »Brezglavi angele istoimenski film. Za kamero bo stal mehiški snemalec Gabriel Figueroa.

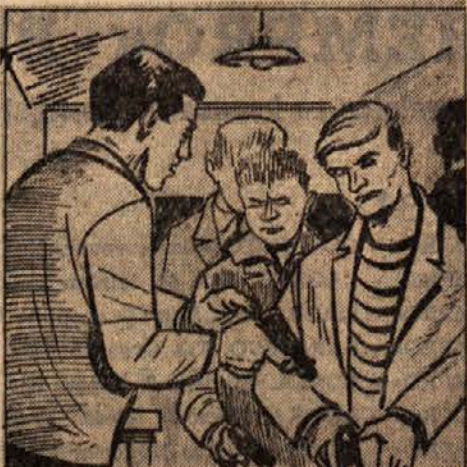
Naša rojkinja Silveja Koščina, ki je zaslovela v Germinevem filmu »Zeleznice« in o kateri je naš tisk nedavno precej poročal v zvezi s koprodukcijским filmom »Caraki sel«, je pravkar končala v Rimu snemanje svojega najnovejšega filma »Zarobenca smrti«. V filmu nastopa tudi znani nemški igralec Hans Albers. Zgodba se dogaja v okolju motornih dirkačev.

V Nemčiji so po izrednem komercialnem uspehu filma »Sissi« posneli še nadaljevanje. Naslov drugega dela je »Sissi, mlada cesarica«. Režija: Ernest Marischka. V glavnih vlogah nastopajo spet isti igralci: ostarela Magda Schneiderjeva in njena hčerka Romny kot Sissi, cesar pa je Karl Heinz Böhm. Koliko časa se še v Nemčiji in Avstriji ne bodo mogli ločiti od filmov »o starih dobrih lastih«?

Ob tretji obletnici cinemascopea prejšnji mesec je bilo na svetu 40.000 kinematografij, ki so urejeni za predvajanje filmov po tem sistemu.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

37. Pozno popoldne je Bojan nekam odšel. Ko se je vrnil, je rekel: »Pripravite se, fantje! Gremo!« Tedaj je Janez videl, kako so vsi štirje potegnili iz žepov pištole in jih skrbno pregledali. Zresnili so se. Tudi Luk, ki se je bil smejal vse dolgi dan, je nenadoma postal resen, celo malce otožen. Pogladil se je po svojih, na jezika ostrženih rdečih laseh in rekel: »No, mislim, da bo šlo dobro. Upam!«

38. »Očka, ti tudi greš?« Je Janez vprašal očka. »Tudi.« Je odvrnil očka. »Smem še jaz?« Je poprosil Janez. Bojan ga je jezno pogledal: »Glej ga, kaj mu pade v glavo. On bi tudi šel!« — »Ostal boš tu, Janez.« Je dejal očka. »Pa mi vsaj povej, kam greste in po kaj!« Je moledeval Janez. Očka pa je odkimal: »Ne! Ostal boš tu. Če se do jutra ne vrnem, pojdi k stricu Tonetu. On bo že vedel, kako in kaj. Pojdimo!«

39. Zunaj se je mračilo. Janez je stopil k oknu. Na nasprotni strani ceste je stal starejši možakar. Zamahnil je s klobukom, kot da odganja nadležnega komarja. Hip zatem je vseh pet stopilo na cesto. Dekle, ki je s kolesom stalo ob pločniku, se je počasi odpeljalo v smeri proti bolnišnici. Debel voznik je pognal konje v isto smer. Janez je videl, kako je začel skrivnostni stroj nevidno delovati.

HOLLYWOOD VABI MARIO SCHELL

Ameriška družba Fox se zelo trudi, da bi pridobila za glavno vlogo v filmu »Gospodična« Mario Schell, ki je na nedavnem festivalu v Benetkah odnesla nagrado za najboljšo žensko vlogo. Film, ki ga bo režiral Henry Koster, naj bi začeli snemati prihodnje pomlad.

»EŠALON DR. M.« V TURCIJI

Jugoslovanski film »Ešalon dr. M.« so si doslej ogledali na Češkoslovaškem, na Poljskem, v Zahodni Nemčiji in v nekaterih južnoameriških deželah, pred kratkim pa ga je beograjsko podjetje UFUS prodalo tudi Tur-